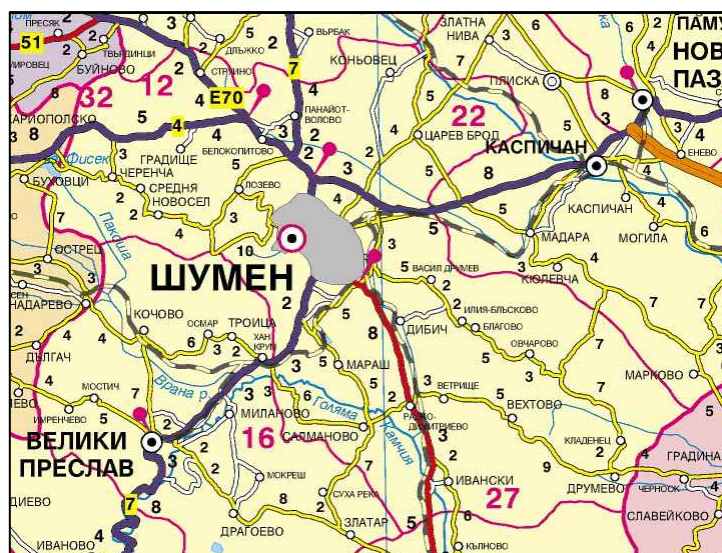

Анализ на потребностите от социални услуги в община Шумен

ДОКЛАД

юли 2015 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Въведение.....	3 стр.
2. Методология.....	3 стр.
2.1. Цели и обхват на проучването	3 стр.
2.2. Методи за проучването и анализа на ситуацията в община Шумен.....	4 стр.
3. Описание на ситуацията в община Шумен.....	4 стр.
3.1. Обща характеристика на общината.....	5 стр.
3.2. Население – демографска характеристика.....	5 стр.
3.3. Състояние на инфраструктурата. Основни транспортни коридори. Достъпност	8 стр.
3.4. Заетост и безработица	9 стр.
3.5.Здравеопазване.....	11 стр.
3.6.Образование	14 стр.
3.7.Жилищни условия.....	16 стр.
4. Анализ на групите в риск в община Шумен.....	16 стр.
4.1.Фактори, които пораждаат риск за различни групи от населението.....	16 стр.
4.2.Характеристика на рисковите групи	16 стр.
5. Оценка на социалните услуги	25 стр.
5.1.Специализирани институции.....	25 стр.
5.2.Социални услуги в общността.....	28 стр.
6. Оценка на ресурсите за развитие на социални услуги в община Шумен.....	38 стр.
6.1. Анализ на човешките ресурси за предоставяне на услуги.....	38 стр.
6.2. Финансов анализ на дейностите	39 стр.
7. Заключение и препоръки.....	40 стр.
7.1. Изводи за наличните социални услуги.....	40 стр.
7.2. Препоръки.....	42 стр.

1. Въведение

Настоящият анализ е разработен въз основа на действащото законодателство в социалната сфера. Той е съобразен с националните стратегически документи, които имат отношение към социалното подпомагане на хората в неравностойно социално положение, както и към социалната интеграция на хората с увреждания. Анализът отчита постигнатите успехи и работещи практики и механизми в развитието на социалните услуги на територията на община Шумен.

Ситуационният анализ и оценката на потребностите на рисковите групи в община Шумен е етап от процеса на стратегическо планиране на социалните услуги на областно ниво, в изпълнение на чл. 36 а, ал. 3 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане.

Проучването на ситуацията е извършено в периода от месец май 2015 г. до месец юни 2015 г. Аналитичният доклад е изготвен от специалисти от общинска администрация, с подкрепата на Регионална дирекция „Социално подпомагане” (РДСП) и Дирекция „Социално подпомагане” – Шумен, доставчици на социални услуги, граждански организации, местнобазирани държавни институции, представители на целевите общности и рисковите групи.

2. Методология

Проучването на ситуацията в община Шумен е фокусирано върху нуждите от социални услуги, разглеждани в общия контекст на социо-икономическите проблеми и хоризонтални политики за социално включване на уязвимите общности и групи от населението в областта. Оценката на потребностите е основа за планирането – тя е необходима, за да може планирането да отговори на реалните нужди от социални услуги за рисковите групи, да съответства на реалните възможности и капацитет на местните партньори за осигуряване на необходимите услуги и в по-широк план – да съответства на дългосрочните тенденции в развитието на община Шумен.

2.1. Цели и обхват на проучването

Целите на проучването са:

- да се очертае общата социо-демографска и икономическа картина на населението в община Шумен – проблематика, настояща ситуация и тенденции в развитието;
- да се анализират факторите, които създават рискове пред индивиди, общности и групи по отношение на тяхната социална интеграция и социална кохезия;
- да се определи кои са индивидите и групите в риск, какви са техните характеристики, брой и териториално разположение, какво е отражението на рисковите фактори върху тях;
- да се оценят възможностите на наличните ресурси, както за подкрепа на идентифицираните групи в риск чрез развитие на социалните услуги, мерки за преодоляване на създадените проблеми, така и за превенция на риска.

Обхватът на темите на анализа включва широк кръг социо-икономически проблеми, демографски тенденции, общо състояние на сектора социални услуги в община Шумен,

осигурени ресурси (финансови и човешки), достъп, капацитет и качество на наличните услуги.

В географско отношение обхватът на анализа покрива всички населени места на територията на община Шумен.

Обобщените резултати от проучването и заключенията в аналитичния доклад ще осигурят:

- обосновка за избора на приоритети и стратегически направления в развитието на социалните услуги в община Шумен;
- профил и характеристика на отделните рискови групи и подгрупи, необходими за дизайн на услугите и мерките, които да съответстват на специфичните потребности на всяка група;
- информация за потребностите на индивидите и групите в риск, които да бъдат обхванати от социални услуги и/или от съпътстващи мерки за социално включване, както и разположението им в населените места в община Шумен.

2.2. Методи за проучването и анализа на потребностите в община Шумен

В процеса на събиране на информация, координиран от общинския координатор, се включиха представители на всички заинтересовани страни от община Шумен – служители на социалните структури в общината, доставчици на социални услуги, представители на общинска администрация – ГРАО и отделите, отговорни за социални и образователни дейности и здравеопазване, представители на Неправителствени организации, Дирекция „Социално подпомагане” – Шумен.

Представеният аналитичен доклад е изготвен на основата на частични данни за броя и състоянието на рисковите групи, предоставени от териториалните структури, имащи отношение към проблема. Краткият срок за изготвянето на доклада пречат дълбочината на анализа и детайлната обосновка на направените изводи, но не се отразява по същество на направените изводи и картината на потребностите на рисковите групи.

Използваните **методи за събиране на информация** включват:

- документално проучване на съществуващи анализи, доклади, стратегически документи, дългосрочни програми и планове за развитие на областната и местната администрация;
- систематизиране и обобщаване на статистически данни, регулярно събирани от общинската администрация и местно базираните държавни институции;
- обобщаване на данните от обратни връзки с ползватели на социални услуги и работещи в социалната сфера.

При обработването на данните и анализа на потребностите са прилагани количествени и качествени методи, сравнителен анализ на състоянието и тенденциите в свързаните сектори.

3. Описание на ситуацията в община Шумен

Град Шумен е основан преди 3200 години. През вековете винаги е бил люлка на богата духовна и материална култура – тракийска, римска, византийска, българска. В близост до Шумен се намират първите две столици на Българската държава – Плиска и Велики

Преслав и култовия център Мадара. Особено активна културна и просветна дейност се развива през Златния век на България, когато градът е наричан Симеонис.

Относно името на град Шумен има две версии. Първата е, че произхожда от името на Цар Симеон Велики: Симеонис – Шимеонис – Шумен. Втората е, че произхожда от шума – силно залесено място с много гори. От основаването си до XV век градът е разположен в района на Шуменската крепост, която е представлявала сложен комплекс от укрепителни съоръжения, битови и култови сгради.

3.1. Обща характеристика на общината

Община Шумен е разположена в централната част на Североизточна България на площ от 630 кв.км. На север тя граничи с община Хитрино, на североизток – с общините Каспичан и Нови Пазар, на югоизток – с община Провадия, на юг – с общините Смядово и Велики Преслав, и на запад – с община Търговище.

Общината се намира в Североизточния район за планиране.

Територията на общината се отличава с плодородна земя и живописни местности с благоприятно географско положение, което е определило преминаването през нейната територия на важни транспортни магистрали.

Град Шумен е административен център на община Шумен. Той отстои на 361 км. от София, на около 100 км. от морските ни пристанища Варна и Бургас и на 100 км. средно от двете дунавски пристанища Русе и Силистра.

В рамките на общината влизат 26 села: Белокопитово, Благово, Васил Друмев, Велино, Ветрище, Вехтово, Градище, Дибич, Друмево, Ивански, Илия Блъсково, Кладенец, Коньовец, Костена река, Лозево, Мадара, Мараш, Новосел, Овчарово, Панайот Волово, Радко Димитриево, Салманово, Средня, Струйно, Царев брод, Черенча.

Средната селищна гъстота (4,1 селища на 100 км²), е малко под тази за страната (4,8). Средното отстояние между населените места е до 5 км., но варира в значителни граници - от 1 до 24 км. Това е сравнително добра предпоставка за функционирането на жизнена териториално-селищна среда.

Като пространствена структура, селищната мрежа е добре развита, балансирана върху цялата територия на общината.

Общата площ на населените места в общината е 36 027 дка, което представлява 5.84 на сто от общата територия. Земеделският фонд е 449 807 дка, в т.ч. обработваема земя – 349 560 дка или 77.7 на сто от общия земеделски фонд. Горският фонд на общината е 114 935 дка. Пътищата и железопътните линии представляват 2.57 на сто или 15 860 дка от територията на общината.

Площта на гр. Шумен е 17 700 дка, от които жилищната зона заема 11 140 дка, а зоната за селищно стопанство 6 560 дка. Общата площ на 26-те села от общината е 18 327 дка.

3.2. Население – демографска характеристика

По данни на ТЗ ГРАО – Шумен, населението в общината по постоянен адрес към 31.12.2014 г. е 113 296 души, а в област Шумен – 239 826 души. Това показва, че в община Шумен е концентрирано около 47 % от населението на 10-те общини, съставляващи област Шумен. Към 2010 г. населението в общината е 116 613 души.

Демографските процеси, които протичат в община Шумен, са характерни както за област Шумен, така и за страната. Ниската раждаемост, отрицателният естествен прираст и миграцията са сред основните фактори, довели до намаляване на населението в община Шумен.

Анализ на потребностите от социални услуги в община Шумен

юли 2015 г.

Характерна за динамиката на населението на общината е тенденция на непрекъснато нарастване до средата на 80-те години на 20 в., последвана от постепенно намаление и стабилизация през последните години.

Съотношение между градското и селското население в общината

Населението на гр. Шумен нараства от 94 011 души през 2010 г. до 99 096 души към 15.06.2015 г. и съставлява 87,65 % от населението в общината. Общото население на 26-те села възлиза на 13 961 души (12,35 % от населението в общината).

Пет от селата на общината са с население над 1 000 души – с. Градище, с. Друмево, с. Ивански, с. Мадара и с. Царев Брод и в тях живее 45,40 % от населението на селата в община Шумен. В останалите 21 села са разпределени 54,60 % от общото население на селата.

Селищна структура на община Шумен

Населени места	Административен статут	Население по постоянен адрес 2015 г.
Община Шумен		113 057
гр. Шумен	Общински и областен център	99 096
с. Белокопитово	Наместничество	105
с. Благово	Наместничество	116
с. Васил Друмев	Наместничество	128
с. Велино	Наместничество	227
с. Ветрище	Наместничество	252
с. Вехтово	Кметство	695
с. Градище	Кметство	1 012
с. Дибич	Кметство	882
с. Друмево	Кметство	1 354
с. Ивански	Кметство	1 498
с. Илия Блъсково	Кметство	368
с. Кладенец	Наместничество	126
с. Коньовец	Кметство	500
с. Костена река	Наместничество	35
с. Лозево	Наместничество	241
с. Мадара	Кметство	1 092
с. Мараш	Кметство	431
с. Новосел	Кметство	628
с. Овчарово	Наместничество	85
с. П. Волово	Наместничество	198
с. Р. Димитриево	Наместничество	239

Анализ на потребностите от социални услуги в община Шумен

юли 2015 г.

с. Салманово	Кметство	740
с. Средня	Кметство	575
с. Струйно	Кметство	416
с. Царев брод	Кметство	1 382
с. Черенча	Кметство	636

Анализът показва неравномерно разпределение на населението в населените места на община Шумен, концентрирано предимно в административния център гр. Шумен.

Възрастова структура на населението

Жителите на община Шумен в трудоспособна възраст са 61,88 % от населението на общината и съставляват 54,03 % от населението на областта.

Детското население в община Шумен е 16,20 % от общото население на общината и 50,28 % от детското население в цялата област Шумен. В гр. Шумен живеят 86,67 % от децата в цялата община (16 150 деца в община Шумен, от които 2 152 деца живеят в селата).

Към 31.12.2014 г. най-голям е процента на детското население в общината на възраст от 8 до 14 години, а най-нисък дял има процента на децата на възраст от 0 до 3 години, което е характерно и за цялата област.

Населението в надтрудоспособна възраст следва тенденциите в страната, като представлява 26,16 % от общото население в общината и е 48 % от общото население в надтрудоспособна възраст в областта. Забелязва се значително нарастване на относителния дял на населението в надтрудоспособна възраст, спрямо данните от 2010 г., когато същото е представлявало 19,35 % от общото население в общината.

В структурата на населението на община Шумен по пол съотношението между мъжете и жените е с малък превес на жените, а именно: мъже – 54 301, жени – 58 434.

Естественото движение е един от основните компоненти, оказващи влияние върху динамиката на населението и неговата структура по възраст.

През последните пет години броя на живородените деца в общината е сравнително постоянна величина (средно 680 деца годишно), и представлява около 55 % от ражданията в областта. Родените деца от майки до 18 годишна възраст са съществено променена величина през последните три години (около 9 деца годишно), спрямо предходния анализиран период, когато средно годишно са били между 35 и 40 деца.

Смъртността в община Шумен запазва нивото си през последните шест години – средно около 1 300 лица годишно, от които малко повече са мъжете. Такава е тенденцията и за областта, и за цялата страна.

Детската смъртност в община Шумен се характеризира с колебливост. През 2010 г. броят на починалите деца до 1 годишна възраст е 7, през 2012 г. чувствително нараства, достигайки 13 деца годишно, след което пред 2014 г. отново намалява на половина.

Коефициентът на естествен прираст в община Шумен в периода от 2007 г. до 2012 г. се движи в интервала от минус 2,93 ‰ (2007 г.) до минус 5,01 ‰ (2012 г.), като следва средния за страната.

Основната причина за отрицателния естествен прираст е ниската раждаемост през последните години, която е резултат от негативното влияние на редица социални, икономически, демографски и други фактори. Недостатъчната материална осигуреност на семействата, намаляването на фертилния контингент през последните години, изменението във фертилното поведение и психическата нагласа за малко деца, снижаването на жизнения стандарт, безработицата и др. са сред факторите довели до ниската раждаемост в последните 20 години.

Механичният прираст за община Шумен като цяло е отрицателен. До 2008 г. се наблюдава превес на заселванията над изселванията, след това тенденцията се обръща и пикът на отрицателен механичен прираст е минус 427 през 2010 г., след което започва да намалява и достига до минус 3 през 2012 г. /заселени 1406, изселени 1409/. В основата на нарастването на обема на миграцията са редица икономически и социални причини, и най-вече търсенето на работа. Предимно хора в активна възраст и с по-висока степен на образование и квалификация са склонни да мигрират. В резултат на това се получава струпване на население в големите градове, за сметка на намаляване на населението в по-малките градове и села. Миграционните процеси водят до влошаване на възрастовата структура на населението и оказват негативно влияние върху социално-икономическото развитие на общината.

Етнически състав на населението

Етническият състав на населението е значим фактор, който се проследява по време на националните преброявания. Според данните от 2011 г., чрез доброволно декларираните етническата си принадлежност, най-многочислена е българската етническа група, като тя обхваща, 78,7 % от цялото население на общината. На второ място е турската етническа група – 13 179 души, или 15,08 %). Трета по численост е ромската етническа група – 4 042 души, или 4,63 %, от друга етническа група - 0,83 % и тези които не са се самоопределили - 0,75 %.

Изводи:

- Продължава да се задържа тенденцията за отрицателен естествен прираст на територията на община Шумен;
- Механичният прираст има по-благоприятно движение от естествения. По този индикатор, общината показва много по-добри резултати, което я поставя в по-благоприятна ситуация, защото миграцията оказва негативен ефект върху възпроизводството на населението – чрез изселване на жени в детеродна възраст се понижава равнището на потенциална бъдеща раждаемост;
- Възрастовата структура е благоприятна, със значителен брой лица в трудоспособна възраст. Средната възраст на населението е значително по-ниска от средната за страната;
- Наблюдаваните положителни тенденции могат да не се запазят в дългосрочен план. Като следствие от увеличената продължителност на живот, постепенно ще се увеличава делът на населението на възраст над 65 години.

3.3. Състояние на инфраструктурата. Основни транспортни коридори. Достъпност

Град Шумен е разположен на важен транспортен кръстопът. През него преминават първокласните пътища София – В. Търново – Шумен, Русе – Шумен – Варна (с европейска категоризация Е70), Румъния /Силистра – Шумен – Ямбол – Лесово/ Турция, второкласния път Шумен – Смядово – Карнобат, както и главната ж.п. линия София – Шумен - Варна и ж.п. линията Шумен – Комунари – Карнобат, връзка с Южна България.

Автомагистрала Хемус ще се превърне в основна транспортна връзка в Северна България, създаваща бърза и удобна комуникация между населените места. Изграждане на пътния възел Шумен-Белокопитово ще благоприятства за отлична връзка между големите български градове и черноморската столица Варна.

Относителният дял на първокласните пътища е 18,52 % и е по-висок от средния показател за Шуменска област (16,52 %), както и от този за Североизточния район на планиране (8,28 %), и за страната (8,07 %). Това показва, че общината е обезпечена с добра

връзка с основните транспортни коридори, чрез които се осигурява сравнително лесен достъп до съседните страни и до важни и отдалечени административни центрове. Второкласните и третокласните пътища в общината, които осигуряват връзката между по-близко разположени административни центрове, и преразпределят потоците в транспортната система, са с по-малък дял (общо 23,51 %) в сравнение с Шуменска област (33,48 %), Североизточния район за планиране (41,06 %) и със страната (42,06 %).

Общинската пътна мрежа осигурява възможности за достъп до всички населени места в рамките на общината. Гъстотата на пътищата с общинско значение е 0,211 км/км², което значително надвишава средните показатели за страната (0,165 км/км²), Североизточния район на планиране (0,179 км/км²) и Шуменска област (0,164 км/км²).

Отдалеченост на населените места от гр. Шумен

Населено място	Отстояние от гр. Шумен
с. Белокопитово	10,3 км.
с. Благово	13,8 км.
с. Васил Друмев	9,7 км.
с. Велино	21,3 км.
с. Ветрище	15,1 км.
с. Вехтово	19,7 км.
с. Градище	15,7 км.
с. Дибич	9,7 км.
с. Друмево	27,9 км.
с. Ивански	18,3 км.
с. Илия Блъсково	13,6 км.
с. Кладенец	27,4 км.
с. Костена река	23,9 км.
с. Коньовец	14 км.
с. Лозево	7,7 км.
с. Мадара	16,2 км.
с. Мараш	9,3 км.
с. Новосел	13,7 км.
с. Овчарово	18 км.
с. Панайот Волов	9,8 км.
с. Радко Димитриево	13,3 км.
с. Салманово	14,4 км.
с. Средня	16,5 км.
с. Струйно	15 км.
с. Царев брод	10 км.
с. Черенча	18,5 км.

3.4. Заетост и безработица

Икономическа активност

Анализ на потребностите от социални услуги в община Шумен

юли 2015 г.

Икономически активното население обхваща всички лица на 15 и повече навършени години, които са заети или безработни. Към 01.02.2011 г. /датата на последното преброяване/ икономически активните лица в община Шумен са 45 208 души, или 56,2 % от населението на възраст 15 и повече навършени години. Показателят е по-благоприятен от същият за областта. Аналогичен извод може да се направи за икономически неактивните лица на 15 и повече навършени години, които са 43,8 % от населението на възраст 15 и повече навършени години.

Заетост и безработица

В община Шумен към 01.02.2011 г. и двата показателя са по-благоприятни – съответно коефициентът на заетост е 59,1 %, с 9.9 процентни пункта по-висок от този за областта, а коефициентът на безработица е 14,0 %, с 6.3 % по-нисък от този за областта. По данни на ДБТ-Шумен за периода 2007-2013 г. най-малко са регистрираните безработни през 2007 г. (2196), като през следващите години броят им нараства с изключение на 2010 г., когато се регистрира спад в сравнение с 2009 г.

Брой безработни лица: / по данни на ДБТ/

	Община Шумен
Регистрирани безработни лица, към 31.12.2010 г.	2816
Регистрирани безработни лица, към 31.12.2011 г.	2854
Регистрирани безработни лица, към 31.12.2012 г.	3102
Регистрирани безработни лица, към 31.12.2013 г.	3259
Регистрирани безработни лица, към 31.12.2014 г.	2713
Регистрирани безработни лица, към 31.05.2015 г.	2497

За периода 2007-2013 г. 57 % от регистрираните безработни са жени. Най-висок е броят на безработните с образователна квалификационна степен „Специалист“, следвани от лица с работническа квалификация. Най-малък е броят сред лицата с висше образование. Проследяването на динамиката на безработните лица до 29 г. показва, че е налице тенденция към нарастване през последните четири години, което превръща младежката безработица в значителен проблем за общината. Това се дължи основно на неблагоприятната образователно-квалификационна структура на част от безработните в тази група.

Профили на безработните лица към 31.05.2015 г. – рискови групи безработни /по данни на ДБТ/:

	Община Шумен
Брой безработни лица без, или с по-ниско от основно образование	685
Брой безработни лица с намалена работоспособност	219
Брой безработни младежи от 18 до 29 години	340
Брой безработни лица на възраст над 55 години	721
Брой безработни лица с регистрация над 1 година	786

Безработицата сред младежите се отразява неблагоприятно върху настоящата и бъдещата им реализация. Други причини за високата безработица сред младежите са: несъответствие между броя на завършилите учебни заведения с определени професии и специалности, и реалното търсене на пазара на труда; изискванията на работодателите да

наемат на работа работници и специалисти с професионален опит и трудов стаж; липса на квалификация, специалност и професия сред част от безработните младежи.

В незавидно положение се намира възрастовата група 55 и повече години, чийто дял в регистрираните безработни е най-висок. Като се има предвид, че безработните, попадащи в тази група, много трудно си намират работа, то трябва да се разработят мерки и да се използват възможностите, които предоставят различните програми за включването им в курсове, осигуряване на възможност за работа по програми за временна заетост и др. За община Шумен са налице и значителни различия по отношение на участието на пазара на труда на лицата от различните етнически групи. Към датата на последното преброяване от 2011 г. най-много заети от икономически активното население има в българската етническа група (88.81 %), следвана от турската етническа група (80.65 %). Съответно най-малко са безработните от българската етническа група (11.19 %).

Динамиката на средните работни заплати в общината е положителна и устойчива като тенденция, но изостава от средногодишния темп на нарастване за областта, района и страната, което оказва негативно влияние върху развитието на работната сила.

Изводи

- Икономическата активност сред трудоспособното население в общината е по-висока от средната за областта;
- Налице е тенденция към нарастване на младежката безработица през последните години;
- Най-голям дял от безработните са с ниска степен на квалификация и образование, следвани от тези с работническа квалификация. Жените продължават да бъдат мнозинство в групата на безработните;
- Налице е обективна необходимост за възползване от възможностите, предоставени от Оперативни програми „Развитие на човешките ресурси 2014-2020” по схеми „Активни”, „Подкрепа за заетост” и „Образование и наука за интелигентен растеж 2014-2020“, за да се преодолеят структурните недостатъци на безработицата в общината – засилване на икономическата активност, обучения по предприемачество за младежите и продължително безработните, курсове за преквалификация за безработните и заетите лица, модернизирание на образователната система, така че тя в по-голяма степен да отговаря на изискванията на работодателите.

3.5. Здравеопазване

3.5.1. Здравословно състояние на населението

Здравеопазването е един от високо чувствителните на промени обществени сектори, чието развитие изисква целенасочените усилия на държавни, частни, общински и неправителствени структури с оглед на постигането на такова ниво, което да отговаря на международните здравни стандарти и да осигурява равен достъп до здравните услуги на всички групи от населението.

Негативен фактор, отразяващ се върху здравния статус на населението, е сравнително големия брой жители в надтрудоспособна възраст – 24,2 % от населението на община Шумен. Това води до сериозни промени в здравния статус, тъй като възрастните хора са носители на повече от едно хронично заболяване и това променя и обхвата на здравните

потребности на жителите на общината. Сред най честите причини за смърт са заболявания на органите на кръвообръщението, новообразувания и заболявания на дихателната система.

Детската смъртност в област Шумен се характеризира с колебливост. През 2014 г. коефициентът на детска смъртност е 11,7 ‰, с 1.2 процентни пункта по-нисък спрямо 2013 г. През последните пет години 2010-2014 г. /включително/ най-висока стойност на посочения показател е регистрирана през 2010 г. – 16.2 промила.

3.5.2. Здравна мрежа в община Шумен

Здравеопазването в общината е осигурено от добре развита мрежа от заведения за болнична и извънболнична помощ. Към 30.06.2015 г. в община Шумен са регистрирани:

284 лечебни заведения за извънболнична помощ, както следва:

- 47 заведения за първична извънболнична медицинска помощ – индивидуална практика;
- 4 заведения за първична извънболнична медицинска помощ – групова практика;
- 81 заведения за първична дентална помощ - индивидуална практика;
- 9 заведения за първична дентална помощ - групова практика;
- 104 заведения за специализирана извънболнична медицинска помощ – индивидуална практика;
- 7 заведения за специализирана извънболнична медицинска помощ – групова практика;
- 1 медико дентален център;
- 11 медицински центъра;
- 1 диагностично-консултативен център;
- 1 дентален център;
- 4 медико-диагностични лаборатории.

Здравната инфраструктура на общината включва:

„Многопрофилна болница за активно лечение – Шумен” АД

„МБАЛ-Шумен” АД е акционерно дружество, в което държавата има 64,18 % от капитала на дружеството, а останалите са разпределени на общините от Шуменска област. Община Шумен притежава 18,77 % към 31.12 2014 г. Финансирането на „МБАЛ- Шумен” АД е държавно, чрез РЗОК и собствени приходи. Болницата извършва лечение по основните и профилни специалности, за които е получила разрешение и акредитация: ОАРИЛ – Анестезиология, реанимация и интензивно лечение, Хирургични отделения, Вътрешни отделения, Акушеро-гинекологични отделения, Детско, Неврологично, Очно, Ушно, Ортопедично, Физиотерапевтично, Инфекциозно, Рентгенологично отделения, Хемодиализа, Клинична и Микробиологична лаборатория. В структурата на МБАЛ са и: ТЕЛК – Териториална експертна лекарска комисия. Към „МБАЛ- Шумен” АД функционира и Медицински център „МБАЛ-Шумен” ЕООД.

Останалата структура на болничната помощ включва **Държавна психиатрична болница /ДПБ/ с. Царев брод.**

„Комплексен онкологичен център – Шумен” ЕООД - 100% общинска собственост. Извършва активно издирване, диагностика, лечение и периодично наблюдение на болни със злокачествени заболявания и преканцерози. Финансира се от делегиран бюджет, РЗОК, собствени приходи. Към него работи Високотехнологичен лъчетерапевтичен център, с цел осигуряване на качествено медицинско обслужване и равни възможности за достъп до лечение, отговарящо оптимално на нуждите от съвременен и навременно лъчелечение на онкоболните в Община Шумен. Разполага с два линейни ускорителя, скенер, апарат за брахитерапия, компютърен томограф, дозиметрична апаратура и др. техника.

„Диагностично-консултативен център I – Шумен“ ЕООД, който е 100% общинска собственост. ДКЦ I - Шумен ЕООД извършва специализирана извънболнична медицинска помощ – клинични прегледи, консултации и изследвания по следните специалности: хирургия, ортопедия и травматология, гастроентерология, кардиология, ендокринология, нефрология, алергология, вътрешни болести, детски болести, неврология, очни болести, УНГ болести, акушерство и гинекология, физиотерапия, рентгенология, клинична лаборатория. Разполага с апарат Ядрено-магнитен резонанс Gyroscan INTERA 0,5 T, от PHILIPS Medical Systems, с който се извършват високоспециализирани медицински изследвания – магнитно-резонансна томография в областите неврология, неврохирургия, АГ, УНГ, ортопедия, урология и др. Приемат се пациенти с направления от РЗОК от всички райони. Дейността на ДКЦ I - Шумен ЕООД се финансиране от РЗОК и собствени приходи.

Дентален център „Дент - Шумен“ ЕООД – също 100% общинска собственост. Заведението извършва извънболнична специализирана стоматологична помощ по: терапевтична стоматология, орална хирургия, протетична стоматология, образна диагностика. Центърът разполага с нов дигитален рентгенов апарат за панорамни снимки на цялата челюст, челюстни стави и синуси и цефалометрия. В центъра е разкрит Общински социален стоматологичен кабинет. Финансирането на центъра е от РЗОК и платени услуги.

„Медико-техническа лаборатория I – Шумен“ ЕООД - 100% общинска собственост. Заведението осъществява специфични технически дейности и производство на специализирани медицински и помощни средства – зъбопротезни конструкции и зъботехнически услуги /изработка и поправка на всички видове зъбни корони, мостове, протези, металокерамика и ортодонтски апарати/.

Медицински центрове :

МЦ „Първа частна АГ-клиника“ ООД

МЦ „Веста“ ЕООД

МЦ „Елит“ ЕООД

МЦ „Д-р Николови“ ООД

МЦ „Клиника Виктория“ ЕООД

МЦ „Здраве“ ЕООД

МЦ „Д-р Димитрови“ ЕООД

МЦ „Мултимед“ ООД

МЦ „Солигена“ ООД

„АСМП – МЦ д-р Семкова- Шумен“ ООД

„АСМП – МЦ – Свети Иван Рилски“ ООД

Основният проблем, идентифициран за здравната инфраструктура в общината е амортизираното състояние на част от материално техническата база - състояние на сградния фонд, амортизирана апаратура, липса на възможности за инвестиции в съвременно оборудване и високи оперативни разходи за ремонти. Проблемът е значим и поради необходимостта лечебните заведения да покриват новите изисквания на медицински стандарти.

Здравните заведения са разположени изключително неравномерно. Като зона с концентрация на такива обекти се очертава централната градска част на общинския център. В периферните квартали, в прилежащите квартали Дивдядово, Макак и Мътница, а също и в селата липсват медицински центрове.

В общината също функционират:

- о Център за спешна медицинска помощ** – в община Шумен системата за спешна медицинска помощ е представена от Център за спешна медицинска помощ (ЦСМП) – Шумен, обслужващ населението на общините Шумен и Хитрино. Сериозен проблем за ЦСМП - Шумен се явява кадровото обезпечаване на дейността, най-вече по отношение на висшия медицински персонал. Освен това много често ЦСМП - Шумен и Спешно отделение са единствената възможност за достъп на населението до

медицинска помощ, като това се отнася и за контингента граждани, които са с нарушени здравноосигурени права, от етнически малцинства или социално-слаби.

О Регионална здравна инспекция

О Дом за медико-социални грижи за деца

На територията на общината работи и **Общински здравен център**, предоставящ консултации със специалисти (педагог, психолог, лекар), обхващащи различни превантивни програми. Общината работи активно по проекти и програми в областта на здравеопазването, свързани най-вече с профилактиката на заболявания, превенцията на наркомании, ХИВ/СПИН и програми за сексуално и репродуктивно здраве. Дейностите се финансират от Министерство на здравеопазването и международни организации, както и допълващо от общинския бюджет.

Елемент на грижата за подрастващите в общинската здравна инфраструктура са и **7 ясли** за отглеждане и възпитание на деца на възраст от три месеца до 3 години с общ капацитет от 544 места, както и **кабинетите, разкрити в училищата и детските градини**, в които работят 55 медицински специалисти.

В община Шумен работят трима здравни медиатори с основен акцент в работата посредничество в процеса на осигуряване на достъп до здравни услуги на представители на уязвими малцинствени групи от населението и извършване на здравно-образователна дейност за профилактика на заболяванията. Конкретната работа е насочена към по-пълно обхващане на ромското население в общината от здравно-профилактичните дейности на РЗИ, личните лекари и оказване на съдействие за получаване на качествена лекарска помощ. Обхванатите от организирани здравно-образователни интервенции с млади хора в и извън училищна среда са 186 ученици от ромски произход. Като цяло сред ромското население е налице ниско ниво на здравна култура, породено от високия процент на бедност и затруднен достъп до качествено формално и неформално образование и здравни грижи. В последните 3 години се наблюдава възходяща тенденция към нарастване на организирани на местно ниво превантивни и информационни дейности сред ромската общност, благодарение на редица проекти и програми на национално и европейско ниво, действащи в региона.

В заключение следва да се отбележи, че здравните потребности на населението се определят като значими за общината и по тази причина приоритетите в сектор здравеопазване са насочени към разрешаване на идентифицираните проблеми и развитие на сектора, гарантиращо провеждането на ефективна здравна политика на общинско ниво.

Изводи:

- Общината има ограничени възможности да формира и провежда здравна политика, поради малкия обем от възможни финансови източници за реализацията на инвестиционни проекти, развиващи здравната инфраструктура;
- Здравеопазването в общината е осигурено от добре развита мрежа от заведения за болнична и извънболнична помощ, концентрирани в гр. Шумен;
- Здравните потребности на населението в община Шумен следва да се считат в непълна степен удовлетворени като ниво и обхват на оказвана медицинска помощ, независимо от постигнатото и инвестираното в общинското здравеопазване, както от страна на лечебните заведения, така и от страна на общината;
- Общината притежава съществена част от извънболничната помощ и е съсобственик в значителна степен в болничната;
- Налице е потенциал за провеждане на интегрирана общинска здравна политика, както и рискове при планирането и реализирането на интервенции в развитието на здравната система, ако това не се случва консенсусно;
- Материално-техническата база в сектора е амортизирана и има високи оперативни разходи.

3.6. Образование

На територията на община Шумен функционират следните училища и обслужващи звена: 2 начални училища; 10 основни училища; 6 средни общообразователни училища; 2 профилирани гимназии, 6 професионални гимназии. Общинските училища са 19, държавните училища са 6, частното училище е 1 - средно общообразователно духовно училище „Нювваб“. Има и 4 общински обслужващи звена - 2 средношколски общежития, 1 общински детски комплекс (ОДК) и 1 ученическа спортна школа (УСШ). Шест от основните училищата са в селата:

- o ОУ "Хр. Ботев" с. Ивански
- o ОУ "В. Левски" с. Градище
- o ОУ "Св. Св. Кирил и Методий" с. Царев брод
- o ОУ "Хр. Ботев" с. Друмево
- o ОУ "Панайот Волов" с. Мадара
- o ОУ "Н. Вапцаров" с. Дибич

По данни на общината за началото на учебната 2014/2015 година, общият брой ученици от I до XII клас, обхванати в дневна форма на обучение в общинските и държавните училища е 10 754. Децата на 5 и 6-годишна възраст в задължителна предучилищна подготовка в детски градини и училища са 1604. В детските градини се отглеждат, възпитават и обучават 1425 по-малки деца, на 3 и 4-годишна възраст. Разпределението на децата и учениците в общинските и държавни училища по образователни степени, етапи и предучилищна подготовка, е както следва: I – IV клас – 3251 ученици; V – VIII клас – 3528 ученици; IX – XII клас – 4975 ученици; деца в задължителна възраст за предучилищна подготовка в общинските детски градини и училища (5 и 6 годишни) – 1604 деца; деца в предучилищна подготовка в детските градини (3 и 4 годишни) – 1425 деца.

На територията на община Шумен функционират 40 % от всички училища и обслужващи звена в областта. Делът на общообразователните училища в общината спрямо тези в областта е 34 %, на професионалните гимназии – 60 %, на специалните училища и обслужващите звена – 62 %.

Ефективността на образователната система зависи от инфраструктурната и кадрова осигуреност на учебните заведения, степента на въвеждане на иновации и технологии, въвеждането на съвременни педагогически практики и интерактивни методи на обучение, стимулиращи усвояването на знания и придобиването на умения. В тази връзка следва да се отбележи, че качеството на образованието е правопрпорционално на инвестициите в него и степента му на достъпност.

В община Шумен функционират 28 Целодневни детски градини (ЦДГ) и 4 Обединени детски заведения (ОДЗ). От тях 16 са в кв. Макак и кв. Мътница, и в следните села – с. Коньовец, с. Средня, с. Струино, с. Черенча, с. Градище, с. Новосел, с. Салманово, с. Царев брод, с. Вехтово, с. Дибич, с. Друмево, с. Ивански, с. Ил.Блъсков, с. Мадара.

Висшето образование има традиции и солидна база, то е представено от: Шуменския университет "Епископ Константин Преславски" и Факултет "Артилерия, противовъздушна отбрана, компютърни и информационни системи" към Национален военен университет "Васил Левски" – гр. Велико Търново.

Шуменският университет има институционална акредитация с оценка „много добра“. Обучава специалисти в сферите: педагогика, хуманитарни, природни и технически науки, математика и информатика.

Факултетът “Артилерия, противовъздушна отбрана, компютърни и информационни системи” обучава специалисти във военни специалности и специализации, компютърни и комуникационни системи и технологии, отбрана и сигурност.

3.7. Жилищни условия

По данни на Националния статистически институт, жилищата в област Шумен през 2014 г. са 88 818 бр. От тях най-голям е броя на тристайните жилища – 28 212, а най-малък на шестстайните жилища – 3 396. В градовете най-голям е броя на двустайните жилища, а в селата преобладават тристайните жилища. Липсват данни за броя на жилищата в общините на областта.

Жилищната политика на община Шумен за настаняване под наем и за продажба на общински жилища се реализира на основание Наредба за условията и реда за установяване на жилищни нужди, за настаняване под наем и за продажба на общински жилища (Наредбата). Съгласно Наредбата, общинските жилища по своето предназначение са: жилища за настаняване под наем на граждани с установени жилищни нужди; жилища за продажба и обезщетяване на бивши собственици, чиито имоти са отчуждени за общински нужди; ведомствени, резервни и оборотни жилища.

Общинския жилищен фонд на Община Шумен се състои от 630 жилища, разположени на територията на община Шумен, от тях само две жилища са в селата на общината. За настаняване на крайно нуждаещи се от подслон граждани, Община Шумен предоставя настаняване в стаи в общинско общежитие на ул. “Шуменска комуна” №22. Общежитието разполага с 36 стаи със собствен санитарен възел. Битовите условия в общежитието са незадоволителни, но ОП “Общински жилища и имоти” периодично извършва ремонт и обновяване на сградата, за създаване на подходящи условия за живот на лицата.

Лицата и семействата, които желаят настаняване в общинско жилище, трябва да отговарят на определени условия, посочени в Наредбата. С предимство при картотекиране се ползват следните категории: семейства с две и повече деца; самотни родители на непълнолетни деца; семейства, в които един от членовете е с намалена работоспособност; млади семейства.

През 2014 г. в Община Шумен са подали молби за картотекиране 93 семейства с жилищен проблем. Картотекирани са 68 от тях, а настанените са 65 лица и семейства.

4. Анализ на групите в риск в община Шумен

4.1. Фактори, които пораждат риск за различни групи от населението

При първоначалният анализ на социо-демографската и икономическа картина на общината се очертават някои типични рискове за лица в неравностойно положение: неравностойна позиция на пазара на труда; многодетство; трайна липса на собственост и доходи; противообществени прояви и рискове, засягащи децата и лицата в институции. На основата на тези характеристики се обособяват няколко рискови групи. Повечето от тях имат социално-икономически корени. Анализът не цели да направи пълна класификация на рисковите групи, а да очертае някои приоритетни потребности от социална защита, както и необходимостта от развитието на конкретни социални услуги.

4.2. Характеристика на рисковите групи в община Шумен

4.2.1. Рискови групи деца

Деца, отглеждани в семейства в риск – такива са децата, отглеждани в многодетни и непълни семейства, семейства от етнически общности в неравностойно положение, семейства в бедност, семейства с липса на жилище или в лоши жилищни условия.

Децата, отглеждани в многодетни семейства са 135, като броят им е значително намалял прямо 2010 г., когато е бил 410. Броят на децата, чиито родители живеят в чужбина нараства от 2010 г. до 2014 г. два пъти – от 17 до 37 деца, на които единия или и двамата родители са в чужбина и грижи полагат други членове на семейството/домакинството.

С месечни социални помощи по реда на чл. 9 от ППЗСП към 30.06.2015 г. се подпомагат 369 лица и семейства.

Картотекираните лица и семейства с остра жилищна нужда през 2014 г. са 68, от тях 32 са с деца до 18 годишна възраст.

Децата, родени от непълнолетни майки в община Шумен през 2014 г. са 9 на брой, като броят им е значително намалял спрямо 2009 г., когато ражданията от майки под 18 годишна възраст са били 35.

Характеристика на проблемите и потребностите:

Семействата на тези деца обикновено са с ниски доходи или без доходи и разчитат на социална помощ за задоволяване на основните си жизнени потребности. Голяма част от тези деца са от ромски произход. В немалка част от случаите, родителите на децата са необразовани и неграмотни, демонстрират неадекватно социално поведение. Въпреки утежняващите фактори на средата, в която живеят, родителите продължават да създават потомство, без ясна представа за възможностите си да отглеждат и възпитават деца. Липсват основни познания и култура по въпросите, касаещи семейното планиране и превенция на нежелана бременност, както и адекватна представа за отговорностите им като родители.

Деца, жертва на насилие и трафик и деца, получили полицейска закрила

През настоящата година /до месец юни 2015 г./, на територията на община Шумен е регистриран един случай на дете, жертва на насилие. През 2009 г. случаите на деца, жертва на насилие в общината са били 15, а за периода от 2010 до 2014 г. са достигали 12 случая годишно.

През периода 2010 – 2015 г. (до момента) няма регистриран нито един случай на дете, жертва на трафик на територията на община Шумен.

Децата, получили полицейска закрила през 2014 г. са 6, а същата категория деца до месец юни 2015 г. са 4.

Характеристика на проблемите и потребностите:

Тези категории деца са уязвими групи, нуждаещи се от специална подкрепа и индивидуална помощ. Необходимо е предоставяне на услуги, които да подкрепят семействата на децата в риск с цел спазване на основния принцип, а именно всяко дете да се отглежда в семейна среда; повишаване на родителския капацитет, насърчаване на отговорното родителстване. Такава подкрепа в община Шумен оказва Център за обществена подкрепа, чрез предоставяне на социални услуги за осигуряване на сигурна и

защитена среда, близка до семейната; консултиране – психологическо и юридическо; гореща телефонна линия и подготовка за изслушване в съда на деца, жертви на насилие.

Деца, отпаднали от училище

Деца, отпаднали от училище през учебната 2012 – 2013 г.	21
Деца, отпаднали от училище през учебната 2013 – 2014 г.	19
Деца, отпаднали от училище през учебната 2014 – 2015 г.	19

Характеристика на проблемите и потребностите:

Проблемите на посочената група деца са свързани с недостатъчна мотивация както у децата, така и в родителите им за редовно посещение на учебни занятия. Част от децата отпадат от училище, поради negliжиране в семейството или поради принуждаване от страна на родителите им да започнат работа, която да подпомогне семейството във финансово отношение. Друга част от децата са емигрирали със семействата си в чужбина или в други населени места в България.

Деца на улицата и деца с отклоняващо се поведение

Към 30.06.2015 г. по данни на Отдел “Закрила на детето” – Шумен, няма регистрирани случаи на деца с отклоняващо се поведение – деца на улицата, проституиращи, деца, извършили кражби или деца, извършили насилие. Като сравнение, през 2009 г. са идентифицирани 32 деца на улицата в община Шумен. Децата, извършили кражби през миналата година са 23, а децата, извършили друг вид престъпления – 10.

Характеристика на проблемите и потребностите:

Броят на децата с отклоняващо се поведение намалява в последните години, което се дължи на редица мерки, предприети на местно ниво за идентифициране на броя деца и превенция отклонението в поведението. Потребностите на тази група са свързани с предлагане на социални услуги, насочени към работа с децата и родителите в посока превенция на агресивно и асоциално поведение и корекция на девиантно поведение. Такива услуги към момента се предоставят в Център за работа с деца на улицата, който има и мобилна работа.

Деца, настанени в семейство на роднини и близки

Настаняването на деца в семейство на близки и роднини е мярка, която цели превенция на институционализирането на децата. До месец юни 2015 г. такава мярка е предприета от Отдел „Закрила на детето” спрямо 72 деца от община Шумен, а през 2010 г. мярката е била наложена спрямо 135 деца.

Характеристика на проблемите и потребностите:

Родителите, които проявяват безотговорно родителско поведение, напускайки пределите на страната или създавайки ново семейство с други партньори, често изоставят детето си по неоснователни причини.

Потребностите на децата и семействата, при които те се настаняват са свързани с предоставяне на комплекс от услуги /психологическо, социално-педагогическо и юридическо консултиране/ за справяне с проблеми, възникващи при развитието на детето, при семейни конфликти и трудности при справяне с ежедневните задължения, свързани с детето. Тези

услуги се предоставят от Отдел “Закрила на детето” – Шумен и Център за обществена подкрепа, които работят съвместно с посочената целева група.

Деца, изоставени на ниво родилен дом

От 2011 г. до 30.06.2015 г. в Родилно отделение към „МБАЛ – Шумен” АД са изоставени 88 деца веднага след раждането. Благодарение на усилията на ангажираните институции за превенция на изоставянията, броят е намалял спрямо 2009 г., а също така децата се настаняват в приемни семейства, а не в институция.

Характеристика на проблемите и потребностите:

От 2010 г., благодарение на съвместната дейност на институциите на територията на община Шумен, се получава навременна информация за майки, попадащи в рисковите групи от личните лекари, което позволява предприемането на мерки за превенция и не допуска институционализацията на децата. Информация за майки, планиращи да изоставят детето, се получава и от родилно отделение, което подпомага работата на ангажираните институции при оказване на подкрепа на родителя.

Препоръчително е да продължи съвместната работа на Родилно отделение, Отдел “Закрила на детето”, Комплекс за социални услуги за деца и семейства, Център за майчино и детско здраве, Семейно-консултативен център и другите институции за недопускане на изоставянията на ниво родилен дом.

Деца, отглеждани в специализирани институции /СИ/

Деца, настанени и напуснали ДДЛРГ	настанени	напуснали
Деца, отглеждани/настанени в ДДЛРГ към 31.12.2010 г.	44	
Деца, настанени в ДДЛРГ през 2011 г.	3	14
Деца, настанени в ДДЛРГ през 2012 г.	0	9
Деца, настанени в ДДЛРГ през 2013 г.	1	8
Деца, настанени в ДДЛРГ през 2014 г.	0	7
Деца, настанени в ДДЛРГ през 2015 г. (до 30.06.2015 г.)	0	9

Деца, настанени и напуснали ДМСГД	настанени	напуснали
Деца, отглеждани/настанени в ДМСГД към 31.12.2010 г.	98	
Деца, настанени в ДМСГД през 2011 г.	23	72
Деца, настанени в ДМСГД през 2012 г.	4	31
Деца, настанени в ДМСГД през 2013 г.	4	13
Деца, настанени в ДМСГД през 2014 г.	4	10
Деца, настанени в ДМСГД през 2015 г. (до 30.06.2015 г.)	4	6

*Анализ на потребностите от социални услуги в община Шумен
юли 2015 г.*

Деца/младежи, настанени и напуснали ДДУИ	настанени	напуснали
Деца/младежи, отглеждани/настанени в ДДУИ към 31.12.2010 г.	42	
Деца/младежи, настанени в ДДУИ през 2011 г.	2	5
Деца/младежи, настанени в ДДУИ през 2012 г.	0	2
Деца/младежи, настанени в ДДУИ през 2013 г.	0	0
Деца/младежи, настанени в ДДУИ през 2014 г.	0	16
Деца/младежи, настанени в ДДУИ през 2015 г. (до 30.06.2015 г.)	0	18

Деца/младежи настанени и напуснали ЦНСТ	настанени	напуснали
Деца/младежи, отглеждани/настанени в ЦНСТ към 31.12.2010 г.	0	-
Деца/младежи, настанени в ЦНСТ през 2011 г.	12	0
Деца/младежи, настанени в ЦНСТ през 2012 г.	13	2
Деца/младежи, настанени в ЦНСТ през 2013 г.	6	7
Деца/младежи, настанени в ЦНСТ през 2014 г.	3	2
Деца/младежи, настанени в ЦНСТ през 2015 г. (до 30.06.2015 г.)	38	1

Деца настанени в друго заведение, непосочено тук	Община Шумен
Деца, настанени в друго заведение, непосочено тук към 31.12.2010 г.	0
Деца, настанени в друго заведение, непосочено тук през 2011 г.	0
Деца, настанени в друго заведение, непосочено тук през 2012 г.	10
Деца, настанени в друго заведение, непосочено тук през 2013 г.	17
Деца, настанени в друго заведение, непосочено тук през 2014 г.	10
Деца, настанени в друго заведение, непосочено тук през 2015 г. (до 30.06.2015 г.)	13

Анализ на потребностите от социални услуги в община Шумен

юли 2015 г.

На територията на община Шумен, към 31.12.2010 г. са били настанени 184 деца в трите институции. Благодарение на съвместните усилия на държавата, местната власт и неправителствените организации, към 30.06.2015 г., общия брой деца настанени в институции от община Шумен е 21. Това се дължи и на разкриването на алтернативни социални услуги от резидентен тип – Центрове за настаняване от семеен тип за деца, в които са изведени голяма част от децата от институциите. Също така, настаняването на деца в институции е прекратено от 2011 г., а се предпочита приемната грижа или се използват ресурсите на развитите социални услуги в семейна среда и за превенция на изоставянето.

Характеристика на проблемите и потребностите:

За решаване на проблемите на децата и деинституционализацията им, стартира процес по закриване и реструктуриране на специализираните институции за деца, който ще приключи в община Шумен до края на 2015 г. Разкритите алтернативни услуги гарантират, че децата ще получат индивидуална подкрепа чрез настаняване при близки и роднини, настаняване в приемни семейства или преместване в социални услуги, предоставящи грижа в среда, близка до семейната, предназначени за отглеждане на малък брой деца.

Децата с увреждания

Децата с увреждания са рискова група, по няколко причини: реална възможност за изоставяне, вследствие затруднение на родителите при отглеждането; липса на достъп до социалната и културната сфера, образование и здравеопазване; липса или недостиг на финансови средства в семейството за задоволяване на специфичните нужди на децата с увреждания.

По данни на Дирекция „Социално подпомагане” - Шумен, броя на децата с увреждания, може да се представи по следния начин:

	Физически увреждания	Умствена изостаналост	Множествени увреждания	Психични заболявания	Общ брой
Децата – момчета от 0 до 3 г.	4	2	1	0	7
Децата – момичета от 0 до 3 г.	3	1	1	0	5
Децата – момчета от 4 до 7 г.	19	11	4	0	34
Децата – момичета от 4 до 7 г.	12	7	5	0	24
Децата – момчета от 8 до 14 г.	13	8	7	0	28
Децата – момичета от 8 до 14 г.	15	12	4	0	31
Момчета от 15 до 18 г.	24	17	3	5	49
Момичета от 15 до 18 г.	19	9	1	9	38
Общо	109	67	26	14	216

Характеристика на проблемите и потребностите:

В много случаи с детето с увреждане се работи предимно в посока решаване на медицинския проблем. Част от лекарите, учителите и дори родителите на децата не възприемат проблема от социалната му страна и поради това той се разбира само като заболяване. В тази връзка е необходима промяна на мисленето в посока осъзнаване на

социалните бариери, които създава увреждането, както и идентифициране на индивидуалните нужди и възможности на децата с увреждания.

Съществуват случаи, в които родителите отричат увреждането на децата си и отказват да потърсят специализирана подкрепа при работата с детето. Фактор за отричане на проблема е и недостатъчно адекватното отношение на обществото към лицата с увреждания.

Във връзка с това е необходимо да се създаде междуинституционална мрежа за работа с родителите, при която родителите да се стимулират да подкрепят възможностите на децата си – „Училище за родители на деца с увреждания”.

Дневния център за деца с увреждания в гр. Шумен и Дневния център за деца с увреждания със седмична грижа в с. Васил Друмев работят с децата и техните родители. Услугите, които предоставят центровете подпомагат родителите в професионалната им реализация и в отглеждането на децата, а също така предоставят на самите деца с увреждания възможност за специализирано обучение, развиване на умения и навици, както и социално включване.

Асистентите за деца с увреждания също създават условия за развиване на възможностите на децата. За оказване на качествена подкрепа за социално включване и развитие на възможностите и уменията, асистента трябва да има висока квалификация и умения, съобразени с индивидуалните нужди и възможности на детето.

4.2.2. Рискови групи възрастни хора

Възрастни хора с увреждания

	Физически увреждания	Умствена изостаналост	Множествени увреждания	Психични заболявания	Общ брой
Мъже от 18 до 29 г.	47	17	25	9	98
Жени от 18 до 29 г.	38	19	17	6	80
Мъже от 30 до 62 г.	473	57	453	157	1140
Жени от 30 до 59 г.	330	49	431	139	949
Мъже от 63 до 75 г.	421	25	477	97	1020
Жени от 60 до 75 г.	379	37	506	123	1045
Жени над 76 г.	493	31	323	83	930
Мъже над 76 г.	390	19	289	54	752
Общо	2571	254	2521	668	6014

Общият брой на хората с увреждания, регистрирани в Д „СП” – Шумен към месец юни 2015 г. е 6014. Данните сочат устойчива тенденция за увеличаване броя на хората с увреждания на територията на община Шумен.

По данни на Дирекция „Социално подпомагане” – Шумен, в специализирани институции са настанявани лица с увреждания, съответно:

Анализ на потребностите от социални услуги в община Шумен

юли 2015 г.

Лица с увреждания, настанени в СИ в същата област	настанени
Лица с увреждания, настанени в СИ в същата област към 31.12.2010 г.	22
Лица с увреждания, настанени в СИ в същата област през 2011 г.	17
Лица с увреждания, настанени в СИ в същата област през 2012 г.	12
Лица с увреждания, настанени в СИ в същата област през 2013 г.	8
Лица с увреждания, настанени в СИ в същата област през 2014 г.	6
Лица с увреждания, настанени в СИ в същата област към 30.06.2015 г.	12

Лица с увреждания, настанени в СИ в друга област	настанени
Лица с увреждания, настанени в СИ в друга област към 31.12.2010 г.	6
Лица с увреждания, настанени в СИ в друга област през 2011 г.	9
Лица с увреждания, настанени в СИ в друга област през 2012 г.	4
Лица с увреждания, настанени в СИ в друга област през 2013 г.	2
Лица с увреждания, настанени в СИ в друга област през 2014 г.	3
Лица с увреждания, настанени в СИ в друга област към 30.06.2015 г.	7

Лица с увреждания, настанени в ЦНСТ	настанени
Лица с увреждания, настанени в ЦНСТ към 31.12.2010 г.	0
Лица с увреждания, настанени в СИ в ЦНСТ през 2011 г.	0
Лица с увреждания, настанени в СИ в ЦНСТ през 2012 г.	0
Лица с увреждания, настанени в СИ в ЦНСТ през 2013 г.	0
Лица с увреждания, настанени в СИ в ЦНСТ през 2014 г.	0
Лица с увреждания, настанени в СИ в ЦНСТ към 30.06.2015 г.	7

Анализ на потребностите от социални услуги в община Шумен

юли 2015 г.

Лица с увреждания, настанени в ЗЖ	настанени
Лица с увреждания, настанени в ЗЖ към 31.12.2010 г.	8
Лица с увреждания, настанени в СИ в ЗЖ през 2011 г.	1
Лица с увреждания, настанени в СИ в ЗЖ през 2012 г.	0
Лица с увреждания, настанени в СИ в ЗЖ през 2013 г.	3
Лица с увреждания, настанени в СИ в ЗЖ през 2014 г.	2
Лица с увреждания, настанени в СИ в ЗЖ към 30.06.2015 г.	3

Лица, чакащи за настаняване	Община Шумен
Лица с увреждания, чакащи за настаняване в резидентна услуга, 2010 г.	3
Лица с увреждания, чакащи за настаняване в СИ, юни 2015 г.	37
Лица с увреждания, чакащи за настаняване в ЦНСТ или ЗЖ, юни 2015 г.	5
Лица с увреждания, заявили нужда от услуга социален асистент, домашен помощник, юни 2015 г.	264
Лица с умствена изостаналост, чакащи за настаняване в ЦНСТ или ЗЖ, юни 2015 г.	7

Данните показват увеличен брой на лицата с увреждания над 18 г., които имат нужда от подкрепата на резидентна социална услуга. Също така, поради трудностите на лицата с увреждания и трудовата ангажираност на близките им, е нарастнал броя на лицата, които се нуждаят от подкрепа в дома си от услуги на асистент или помощник.

По данни на Дирекция „Социално подпомагане” – Шумен, за настаняване в специализирана институция или резидентна услуга към 30.06.2015 г. чакат 20 лица с психични заболявания и 10 лица с деменция. На територията на община Шумен няма социални услуги от резидентен тип за лица с психични увреждания и лица с увреждания и тези лица ще бъдат настанени в друга община или област, при освобождаване на място, което затруднява близките да поддържат връзка с тях.

Това показва липсата на достатъчно социални услуги за лица с увреждания не само като брой, но и по видове на уврежданията.

Характеристика на проблемите и потребностите:

Хората с увреждания са поставени в неблагоприятно социално положение, поради:

- Недостиг на здравни услуги и рехабилитация;
- Липса на транспорт от селата към общинския център, където се изпълнява услугата и съответно ограничен достъп на живеещите в селата;
- Изолация от пазара на труда;
- Ниски доходи на лицата с увреждания и семействата им;

- Социална изолация;
- Липса на дневна/почасова грижа;
- Липса на подкрепа за семейството;
- Недостъпна архитектурна среда.

Потребностите на лицата с увреждания са свързани с нуждата от преодоляване на бариерите за достъп в градската среда; осигуряване на възможност за трудова реализация; липса на добро образование и висока квалификация; предоставяне на социални услуги в дома /помощ в домакинството, придружаване, консултации; достъп до здравеопазване, образование и културна сфера/ и социални услуги в общността /Домашен социален патронаж, Дневен център, Център за социална рехабилитация и интеграция/.

Възрастни хора в специализирани институции

На територията на община Шумен има две специализирани институции, в които се настаняват лица над 18 годишна възраст: Дом за възрастни с умствена изостаналост, в който са настанени 90 лица с увреждания и Дом за стари хора с отделение за лежачо болни, който има капацитет 110 места.

Общият брой стари хора, настанявани в специализирани институции в община Шумен за периода 2010 – 2015 г. е 100 лица средногодишно:

	Община Шумен
Общ брой стари хора, настанени в СИ в същата област, към 31.12.2010 г.	110
Стари хора, настанени в СИ в същата област през 2011 г.	107
Стари хора, настанени в СИ в същата област през 2012 г.	106
Стари хора, настанени в СИ в същата област през 2013 г.	104
Общ брой Стари хора, настанени в СИ в същата област през 2014 г.	101
Общ брой Стари хора, настанени в СИ в същата област, към 30.06.2015 г.	102

Характеристика на проблемите и потребностите:

Основните потребности на старите хора, настанени в домове са: нужда от грижа, особено за лежачите; предоставяне на грижа; достъп до медицинско обслужване; осигуряване на възможности за общуване и запълване на свободното време според индивидуалните интереси на клиентите.

5. Оценка на социалните услуги в община Шумен

Целта на анализа на социалните услуги е да се оценят възможностите на наличните ресурси за предотвратяване на рисковете и тяхното преодоляване.

За целите на анализа, наличните услуги в община Шумен са разглеждани в две групи: специализирани институции и социални услуги в общността (включително социалните услуги от резидентен тип). Във всяка от групите се имат предвид както услугите за деца, така и услугите за възрастни хора.

5.1. Специализирани институции

На територията на община Шумен има четири специализирани институции за деца и възрастни хора:

5.1.1. Дом за деца с умствена изостаналост „Калинка”, с. Васил Друмев (ДДУИ)

ДДУИ „Калинка” се намира в с. Васил Друмев, на 10 км. от гр. Шумен. Помещава се в сграда, построена за целите на институцията през 2001 г. Общата площ на дома е 4750 кв.м., от които застроена площ – 1433 кв.м. Оборудването и обзавеждането на работните помещения, спалните, занималните и санитарните възли е в сравнително добро състояние, съобразено с възрастта и нуждите на децата и хигиенните норми.

ДДУИ „Калинка” е специализирана институция за предоставяне на целодневни грижи за деца от 3 до 18 годишна възраст с умствена изостаналост и други съпътстващи генетични, наследствени и придобити увреждания, извън обичайната домашна среда.

В изпълнение на процеса по деинституционализация, капацитетът на дома е намален на 10 места от 01.07.2015 г. Към момента настанените деца са 4. Предстои извеждането им в Центрове за настаняване от семеен тип и закриване на специализираната институция до края на календарната година.

5.1.2. Дом за деца, лишени от родителска грижа „Детелина” (ДДЛРГ)

ДДЛРГ „Детелина” е разположен в гр. Шумен, в подножието на Шуменското плато и същевременно е близо до центъра на града, учебните заведения, ЖП и автогара. В непосредствена близост е и Шуменски университет „Еп. К. Преславски”.

В ДДЛРГ „Детелина” се настаняват деца от 7 до 18 г., възраст за институционална или седмична грижа от и по преценка на Дирекция „Социално подпомагане”.

Домът е с капацитет 28 места, към месец юни 2015 г. настанените деца са 12.

Съгласно националните приоритети за развитие на социалните услуги в общността, ДДЛРГ „Детелина” постепенно се реформира. Разкрити са два Центъра за настаняване от семеен тип за децата от дома, което съпътства процеса на закриване на дома в срок до 2016 г.

5.1.3. Дом за възрастни с умствена изостаналост, с. Лозево (ДВУИ)

Специализираната институция е разположена в западната част на Природен парк „Шуменско плато”, на 3 км северозападно от гр. Шумен и на 3 км южно от с. Лозево.

Помещава се в сгради, чиято материална база е остаряла и се нуждае от поддържащи ремонтни дейности и обновяване. Основната сграда е строена през 1938 г. и през годините е достроявана и пригодена за целта на използването си. Увеличен е броят на спалните помещения и дневните за потребителите и медицинския сектор. Складовото стопанство е строено през 1986 г., а баня, пералня и нови складове – през 1992 г. Сервизните помещения са недостатъчни. Част от сградата се нуждае от основен ремонт.

ДВУИ, с. Лозево е специализирана институция и предоставя целодневни грижи за мъже над 18 години с различна степен на умствена изостаналост. Домът е с капацитет 90 места и е запълнен изцяло през последните три години.

Профилът на настанените лица по възраст показва по-голям брой на потребителите между 31 и 60 годишна възраст.

Домът е държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на Община Шумен и се управлява от Кмета на общината. Средствата от държавния бюджет не достигат за издръжката на потребителите, поради което ръководството на дома и общината, непрекъснато търсят допълнителни възможности за финансиране – от дарения или общинско дофинансиране.

Целите на работещите в институцията са:

- Създаване на условия за подпомагане, взаимопомощ, ефективна защита и социална интеграция на хора с ментални увреждания;
- Осигуряване на пълноценен и самостоятелен начин на живот в среда, близка до семейната;
- Преодоляване на социалната изолация чрез различни мероприятия, целящи социално включване на хората с ментални увреждания в общността;
- Реформиране на институцията и предлагане на алтернативни социални услуги на лицата с увреждания и техните семейства.

Услугите, които се предлагат на настанените лица са: постоянна грижа, рехабилитация, терапия, ориентиране, информиране и обучение, групов работен, работен на терен, обучение в умения за домакинството, образование/обучение, спорт, туризъм.

5.1.4. Дом за стари хора „Д-р Стефан Смядовски”

Домът е разположен извън територията на гр. Шумен на километър от града и на около 4 км. от центъра му. Намира се в местност Мантово лозе, където е бил открит от шуменския клон на организация „Обществена подкрепа”.

Специализираната институция е изградена на павилионна система – 4 сгради, обитавани от домакущите и спомагателни постройки достроявани, реставрирани и поддържани през времето върху площ от 10 600 кв.м.

Сградите на Дома за стари хора са остарели и техническото им състояние е незадоволително, не отговарят на съвременните стандарти. Ежегодно се правят само освежителни ремонти, тъй като се очаква пребазиране на дома. Оборудването и обзавеждането са в добро състояние.

Стаите, които се обитават от потребителите са с по 4 или 5 легла, а всяко санитарно помещение е предназначено средно за 10 лица.

Домът разполага с вътрешна телефонна централа, чрез която се осъществява връзката между домакущите, медицинския персонал и близките. В отделенията за лежачо болни е монтирана сигнална уредба /паник бутони/ за връзка с обслужващия персонал. Домът разполага с мобилен телефон, който потребителите ползват за контакт с близки.

Дом за стари хора „Д-р Ст. Смядовски” е специализирана институция, предоставяща комплекс от социални услуги на лица, навършили възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст съгласно Кодекса за социално осигуряване, включително на онези от тях, които имат процент намалена работоспособност, установен с експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК.

Институцията е с капацитет 110 места. Шестдесет от потребителите са настанени в отделение за лежачо болни /30 жени и 30 мъже/ като 78 % от тях са с намалена работоспособност от ТЕЛК.

Домът е държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на Община Шумен и се управлява от Кмета на общината.

Целите на работещите в институцията са предоставяне на качествени социални услуги за осигуряване на достоен живот и спокойни старини на хората от третата възраст.

Услугите, които се предлагат на настанените лица са: консултиране /административно-правно, социално, здравно и психологическо консултиране и посредничество/; постоянна грижа /24-часово обгрижване/; рехабилитация /медицинска, социална, психологическа/; терапия /медицинска, медикаментозна, социална, психотерапия, трудотерапия, музикотерапия, арттерапия/; информиране и обучение; груповата работа.

Ръководството на Община Шумен полага усилия за пребазиране на дома, поради лошата материална база. В тази връзка са извършени ремонти и е закупено оборудване за сграда в гр. Шумен и е пребазиран кухненския блок на дома. Необходимите средства за довършване на сградата и преместване на домуващите се набират постепенно, чрез кандидатстване по проекти и собствено финансиране.

5.2. Услуги в общността

5.2.1. Дневен център за деца и възрастни хора с увреждания

Дневен център за деца и възрастни хора с увреждания е разположен в гр. Шумен. Сградата, помещенията, оборудването и обзавеждането са в отлично състояние. Потребителите са разделени на четири групи и за всяка група има обособена трапезария, занималня, спални помещения и санитарен възел. Специалистите в дневния център разполагат със самостоятелни кабинети за работа с потребителите.

Дневният център е социална услуга в общността и предоставя услуги за:

- 36 деца с увреждания – от 3 до 18 г.;
- 12 възрастни хора с увреждания – над 18 г.

със заболявания на централната и периферна нервна система, забавено интелектуално развитие и множествени увреждания.

Дневния център е държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на Община Шумен и се управлява от Кмета на общината.

Предоставя целодневни и почасови грижи. Капацитетът на дневния център е непрекъснато запълнен през последните 3 години.

Целите на ръководството и работещите са: качествена социална услуга, предоставена от квалифицирани специалисти, съобразена с критериите и стандартите за услуги в общността; подобряване на материалната база; прилагане на нови алтернативни форми на социални услуги; превенция на изоставянето чрез консултиране на семейства, предоставяйки им услуги в общността.

Услугите, които се предлагат в дневния център са: социално консултиране; психологическо консултиране; дневна грижа; рехабилитация /двигателна и речево-говорна/; музико и арт терапия; обучение в полезни умения за независим живот; трудотерапия; интегрирано образование/обучение.

5.2.2. Центрове за социална рехабилитация и интеграция /ЦСРИ/

На територията на община Шумен функционират три центъра за социална рехабилитация и интеграция:

Център за социална рехабилитация и интеграция на хора с увреждания, ул. „Гоце Делчев” №11

Центърът за социална рехабилитация и интеграция се помещава в едноетажна къща в кв. Тракия, гр. Шумен. Кварталът е гъстонаселен, в него има училища, детска градина, детска ясла, детска кухня, читалище. Има достатъчно транспортни връзки.

Предстои пребазиране на Центъра в сграда с повече и по-просторни помещения, която отговаря на изискванията за достъп на хора с увреждания. Обзавеждането и оборудването са нови и подходящи за употреба от целевата група.

Центъра за социална рехабилитация и интеграция е държавно делегирана дейност с капацитет 40 места, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на Община Шумен и се управлява от Кмета на общината.

Основната цел на работещите в Центъра за социална рехабилитация и интеграция е задоволяване на потребностите на лицата от социални, социално-психологически и други услуги чрез висок професионализъм и етика в поведението. Гарантира се качество на услугите при максимално съхраняване независимостта на личността и сигурността на собствеността.

Услугите, които се предлагат са: консултиране; рехабилитация; терапия; ориентиране; информиране и обучение; груповата работа; работа на терен; образование и обучение в полезни умения.

Център за социална рехабилитация и интеграция на хора с физически увреждания

Социалната услуга е базирана в кв. Тракия, ул. „Тракия” №8. Заема пет помещения, които са обособени като: 2 зали за занимания, зала за рехабилитация, кухненска част за обучение по готварство, административна част. Материалната база е много добра, оборудвана с необходимата техника и уреди за рехабилитация.

Центъра за социална рехабилитация и интеграция е държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на Община Шумен и се управлява от Кмета на Община Шумен.

Капацитетът на центъра е 25 места, но средномесечно обслужва над 40 деца и лица с увреждания.

Целите на екипа на центъра са: добро образование и квалификация на хората с увреждания, равнопоставено участие на пазара на труда, активно включване в социалния живот.

Услугите, които се предоставят на потребителите са: консултиране и информиране; обучение (в мобилност; компютри и интернет; чуждоезиково обучение); медицинска рехабилитация (кинезитерапия и масажи; конна езда; плуване); дневни занимания (кръжоци за придобиване на умения; културни мероприятия; беседи; екскурзии); помощ при попълване на документи; придружаване; пазаруване; измерване на кръвна захар и кръвно налягане. Центърът разполага със специализиран микробус, който осигурява на потребителите с физически увреждания придвижване до социалната услуга без нужда от придружител.

Център за социална рехабилитация и интеграция на хора със зрителни увреждания

Центъра за социална рехабилитация и интеграция на лица със зрителни увреждания се намира в центъра на гр. Шумен, на ул. "Цар Освободител" №104. В близост до сградата се намира Дирекция "Социално подпомагане", здравната каса, поликлиника, автобусна спирка, аптеки, банки.

За нуждите на центъра са предназначени 3 помещения (кухня за обучение по готварство; кабинет за занимателна терапия, брайлово обучение, компютърна грамотност и консултации; административен кабинет) и приземен етаж, в който има спортна зала и зали за провеждане на клубовете по интереси.

Капацитетът на социалната услуга е 25 места, но работи с лица над капацитета си.

Центъра за социална рехабилитация и интеграция е държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на Община Шумен и се управлява от Кмета на Община Шумен.

Целите на работещите в центъра са подкрепа за социална рехабилитация и интеграция на хората със зрителни увреждания, безплатно обучение в елементарна рехабилитация, адаптиране към зрителния дефект и формиране на умения за пълноценен и самостоятелен живот.

Социалните услуги, които се предлагат на потребителите са: ориентиране и мобилност; готварство; занимателна терапия; брайлово обучение; компютърна грамотност; полезни умения; физ.култура и спорт; консултиране; занимателна терапия, която включва следните клубове: клуб "Спортен риболов", клуб "Музика", клуб "Шах", клуб "Цветарство и градинарство", клуб "Излет и туризъм", клуб "Приложно изкуство", клуб "Здраве".

Център за социална рехабилитация и интеграция за деца в риск

Центърът се помещава в гр. Шумен, в сграда на бивша детска градина, разположена в ромския квартал. Капацитета на центъра е 25 места, а целевите групи са деца в риск от уязвими общности.

Центъра за социална рехабилитация и интеграция е държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на Община Шумен и се управлява от Кмета на Община Шумен.

Услугите, които се предоставят на потребителите са: консултиране и информиране; обучение; дневни занимания; работа с родителите на децата.

5.2.3. Наблюдавано жилище за младежи, напускащи специализирани институции за деца

Наблюдаваното жилище е разкрито в два общински апартамента в гр. Шумен: на ул. "Деде Агач" №17, ап.42 и на ул. "Деде Агач" № 1а, ап.306. Двата апартамента са ремонтирани и оборудвани за нуждите на социалната услуга. Апартаментът на ул. "Деде Агач" №17 се състои от 2 спални за по 2 човека, хол, кухня и 2 сервизни помещения – баня и тоалетна. Апартаментът в общежитието на ул. "Деде Агач" №1а се състои от 1 спалня за 2 човека, трапезария с кухня и сервизно помещение – баня и тоалетна.

Общият капацитет на двете структури е 6 места, от които 4 лица за Наблюдаваното жилище на ул. "Деде Агач" №17 и 2 места за това на ул. "Деде Агач" № 1а.

Наблюдаваното жилище е социална услуга в общността за младежи и девойки, напускащи специализирани институции за деца. Услугата е държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на Община Шумен и се управлява от Кмета на общината.

Целите на социалната услуга са да подпомага социалната интеграция и професионалната реализация на младите хора в неравностойно социално положение, като развива личностните ресурси и съдейства за създаване на тесни връзки и сътрудничество между младежите в нужда и местните институции и общността, както и да предостави условия за самостоятелен и независим живот на младите хора, под наблюдението и с подкрепата на екип от професионалисти.

Услугите, които се предоставят в Наблюдаваното жилище са консултиране, дневна грижа, ориентирание, информиране и обучение, групова работа, помощ в домакинството, образование и обучение.

5.2.4. Защитено жилище за лица с психични разстройства

Защитеното жилище е разположено в сграда, намираща се в близост до центъра на с. Царев брод. Селото отстои на 10 км от общинския и областен център Шумен. В близост до Защитеното жилище се намират Държавна психиатрична болница, аптека, поща, магазини, здравна служба.

Защитеното жилище се помещава в двуетажна къща и разполага със 7 помещения – кухня с трапезария, дневна стая, 3 спални, стая за екипа и сервизни помещения. Материалната база е в добро състояние, на потребителите е осигурено необходимото оборудване и обзавеждане.

В Защитеното жилище могат да се настанят до 8 пълнолетни мъже с психични разстройства, изведени от специализирани институции. Възможно е и приемането на лица с цел превенция на настаняване.

Целите на социалната услуга са: създаване на условия за подпомагане, взаимопомощ, социална интеграция и ефективна защита на потребителите на социалната услуга; осъществяване на дейности за постигане на социално включване и възстановяване на изгубените социални умения и навици; осигуряване на пълноценен и самостоятелен начин на живот в подходяща среда, близка до семейната, с възможност за подкрепа и изява.

Ползвателите на Защитеното жилище получават следните услуги: консултиране; дневна грижа; рехабилитация; терапия; информиране и обучение; групова работа; помощ в домакинството.

5.2.5. Център за работа с деца на улицата (ДЦРДУ)

Центърът е социална услуга в общността за деца на улицата, идентифицирани като negliжирани, за които е установена липса на родителска или друга заместваща я грижа и контрол.

Разположен е в сградата на Комплекс за социални услуги за деца и семейства на ул. “Димитър Благоев” №10. Центъра се помещава на първия етаж на сградата и използва следните помещения: стая за занимания; помещение за групова работа; медицински кабинет; бани и тоалетни – по 2 броя – за момичета и за момчета, с обособена към тях една умивалня; трапезария за хранене; кухненски бокс. Материалната база и оборудването са в отлично състояние.

Капацитетът на Центъра е 15 места и през последните три години работи с 22 деца средногодишно.

ЦРДУ е държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на Община Шумен. Управлението е възложено на външен доставчик: Сдружение “Институт по социални дейности и практики” – София, след проведен конкурс по реда на чл. 37 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане.

Основната цел на услугата ЦРДУ е да осигури закрила и защита на децата на улицата, чрез извеждането им от уличната среда, предоставяне на дневна грижа и осигуряване на условия за равен достъп на всяко дете до цялостната мрежа от здравни, социални и образователни услуги и придобиване на социални умения.

За постигане на посочената цел, екипа на Центъра предлага следните услуги:

- Социална работа за възстановяване и укрепване на връзките между децата и техните семейства и подкрепа за справяне с конфликти и кризи в семейните отношения;
- Осигуряване на базовите потребности на децата – храна, облекло, обувки според сезона, санитарно-хигиенни услуги;
- Осигуряване на здравна помощ и подкрепа – съдействие за достъп до здравната мрежа и допълнително лечение, съдействие на семейството за осигуряване на лекарства, медицински изследвания и специализирани прегледи на децата;
- Психологическа подкрепа на децата и техните семейства;
- Училищна подкрепа – ограмотяване, подготовка за училище, алтернативни обучителни програми, подкрепа в образователния процес на децата, професионално ориентиране и пред-професионална подготовка;
- Организиране на свободното време и създаване на условия за индивидуална изява на способностите на всяко дете;
- Мобилна социална работа за идентифициране на просеци и скитащи деца, предоставяне на изнесени услуги и насочване към ЦРДУ;
- Консултиране, придружаване, посредничество на детето, както и на неговите родители;
- Административни услуги – оказване на съдействие на децата и техните родители при издаване на документи за самоличност, за записване на училище, съдействие при контакти с институции.

5.2.6. Център за обществена подкрепа (ЦОП), с Център “Спешен прием” (ЦСП)

Ползвателите на услугата Център за обществени подкрепа са:

- Деца от 0 до 18 години в риск и техните семейства;
- Семейства, при които има риск от изоставяне или настаняване на детето в специализирана институция;
- Семейства, при които има риск от разрушаване на семейните връзки и отношения;
- Семейства, чиито деца са настанени в специализирана институция или в друго семейство – приемно или при роднини и близки;
- Кандидати за или вече одобрени приемни семейства;
- Кандидати за или вече одобрени осиновители;
- Семейства с деца със специални потребности;
- Семейства, които не могат да се справят с проблемите и търсят професионална подкрепа за отглеждане и възпитание на детето;
- Деца от специализирани институции, на които предстои извеждане от институцията;
- Деца от общността, за работа по превенция на рисковото поведение.

В отговор на възникналите потребности към Центъра за обществена подкрепа е разкрит Център “Спешен прием” за следните категории деца:

Деца от 7 до 18 години, изпаднали в ситуация, рискова за физическото им оцеляване: деца на улицата – скитащи, просеци; деца, за които има съмнения за упражнено насилие; деца, избягали от дома или институция; деца, които са подложени на системно психическо, сексуално насилие и negliжиране както и такива, които са свидетели на насилие.

Деца, настанени с мярка за полицейска закрила, които: са обект на престъпление; за които има опасност да бъдат въввлечени в престъпление; за които има непосредствена опасност за живота и здравето; които са загубени или в безпомощно състояние; които са останали без надзор.

Деца до 7 години в следните случаи:

- от 0 до 3 години детето се настанява в Център Спешен прием с родител;
- от 0 до 3 години без родител, детето се настанява в ДМСГД;
- от 3 до 7 години, детето се настанява в ЦСП.

Центъра за обществена подкрепа и Центъра “Спешен прием” са разположени в сградата на Комплекса за социални услуги за деца и семейства на ул. “Димитър Благоев” №10. За нуждите на двете услуги се използват три етажа от сградата, в които има обособени помещения за индивидуална и групово работа с децата и родителите; спални помещения за децата в ЦСП; кабинети за работещите в услугите; кухненски бокс, както и достатъчно санитарни възли.

Капацитетът на ЦОП е 79 места, а на ЦСП е 6 места.

Центъра за обществена подкрепа е държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на Община Шумен. Управлението е възложено на външен доставчик: Сдружение “Институт по социални дейности и практики” – София, след проведен конкурс по реда на чл. 37 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане. Център “Спешен прием” не се финансира допълнително, издръжката му се осигурява в рамките на бюджета на ЦОП.

Целта на услугата Център за обществена подкрепа е да подобри качеството на живот на децата в семейната и социалната среда, като предоставя качествени услуги, които да отговарят на потребностите и да са достъпни за всяко дете в риск и неговото семейство.

Услугите, които предлага ЦОП са:

- **Училищна подкрепа:** консултиране на деца в риск от отпадане от образователната система; подкрепа за изграждане на умения за самоподготовка; организиране на свободното време чрез включване в клубове по интереси; лятна ваканционна програма;

- **Консултиране:** психологическо; социално-педагогическо; юридическо;

- **Център “Спешен прием”:** осигуряване на сигурна и защитена среда, близка до семейната; консултиране – психологическо и юридическо; придружаване до различни институции;

- **Групово работа:** превенция на агресивно и асоциално поведение; корекция на девиантно поведение; изграждане на умения за общуване; изграждане на житейски умения; подготовка за самостоятелен живот след напускане на институции;

- **Подготовка за изслушване в Съда на деца, жертви на насилие;**

- **Гореща телефонна линия за деца, преживели насилие.**

5.2.7. Звено “Майка и бебе” (ЗМБ)

Социалната услуга се помещава в четириетажна сграда на ул. “Беласица” №11. Сградата е пригодена за целите на услугата и разполага с достатъчно по брой и видове помещения, с подходящо оборудване и обзавеждане. Материалната база е в отлично състояние.

Звено “Майка и бебе” е социална услуга в общността, насочена към превенция на изоставянето. Основен ползвател на целия комплекс от услуги в Звено „Майка и бебе” е

двойката майка – дете, при която детето е в риск от настаняване в институция и е на възраст до три години. Основни целеви групи са:

✓ Двойка майка – дете, при която детето е в риск от настаняване в специализирана институция /самотни майки, непълнолетни, майки в затруднено социално положение, двойка майка – дете, подложена на насилие/;

✓ Бременни в последните месеци на бременността в риск да изоставят детето си след раждането /непълнолетни бременни, които не са подготвени за родители, бременни в тежка материална, жилищна, финансова или семейна ситуация/;

✓ Двойка майка – дете в процес на възстановяване на семейните връзки след предприета реинтеграция, в случай, когато детето е било настанено в специализирана институция и е необходим междинен етап на комплексна помощ и подкрепа за майката, за да може детето отново да се интегрира в семейството.

Капацитетът на ЗМБ е 6 майки и 6 деца.

Социалната услуга е държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на Община Шумен. Управлението е възложено на външен доставчик: Сдружение “Институт по социални дейности и практики” – София, след проведен конкурс по реда на чл. 37 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане.

Основната цел на услугата ЗМБ е да предотврати изоставянето и настаняването в институция на децата от 0 до 3 години, като в същото време предотвратява ситуации, застрашаващи сигурността, здравето и развитието им. В случаите, когато се настаняват майки с повече от едно деца, някои от които на възраст над три години, се подпомага превенцията и на по-големите деца.

Услугите, предлагани на потребителите включват: осигуряване на подслон, сигурна среда; придружаване; консултиране; социална рехабилитация; информирание и обучение; груповата работа; помощ в домакинството.

5.2.8. Приемна грижа

Услугата “Приемна грижа” в община Шумен се предоставя от двама доставчици:

5.2.8.1. Община Шумен

На 08.12.2011 г. Община Шумен подписа партньорско споразумение с Агенция за социално подпомагане, във връзка с изпълнение на Проект “И аз имам семейство” по Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”. Приоритет при реализацията на проекта е помощта за бебета и деца до 3 години, настанени в специализирани институции и децата с увреждания.

Целите на проекта са децентрализиране на услугата “Приемна грижа” и разгръщането ѝ на общинско ниво, като инструмент за превенция на настаняването в специализирана институция на децата от целевите групи и осигуряване на алтернативна грижа на институционалната.

Проектът обхваща деца, подходящи за приемна грижа, които към момента са настанени в трите вида специализирани институции – Домове за медико социални грижи за деца, Домове за деца с умствена изостаналост и Домове за деца лишени от родителска грижа.

Община Шумен, в качеството си на партньор, създава организация за ефективно управление и успешно реализиране на проекта на общинско ниво чрез планиране, организиране, контролиране, координиране и отчитане пред Агенцията за социално подпомагане на дейностите и ресурсите, заложили в проекта.

В изпълнение на ангажиментите на Община Шумен, е сформиран Екип по приемна грижа, като през месец февруари 2012 г. са избрани и назначени двама социални работници. Сключено е споразумение с Институт по социални дейности и практики – София, които оказват съдействие и подкрепа при реализиране на проекта. Съгласно заложеното в проекта, Екипът по приемна грижа е преминал обучение преди да стартира дейностите по подбор и проучване на кандидати за приемни семейства.

Екипът по приемна грижа приема документи от кандидати за приемни семейства, извършва посещения в домовете, проучване, наблюдение, подкрепа, оценяване, мотивация и обучение на кандидатите. Окончателното одобрение на кандидатите се извършва от Комисия по приемна грижа, формирана към Регионална дирекция за социално подпомагане.

По Проект “Семейство за всяко дете” към настоящия момент са утвърдени 20 професионални приемни семейства, в които има настанени деца.

5.2.8.2. Институт по социални дейности и практики – София

ИСДП – София предоставя услугата Приемна грижа в рамките на услугата Център за обществена подкрепа и с финансовата подкрепа на Унищф по Проект “Семейство за всяко дете”.

Като доставчик на услугата “Приемна грижа”, ИСДП – София извършва интензивна подкрепа на приемни родители, които се грижат за деца с увреждания; групов работа с деца и приемни семейства; работа по превенция на изоставянето на ниво родителен дом и настаняване на новородени бебета в приемни семейства; материална подкрепа на приемните родители в първия месец от раждането на бебето до получаване на първата финансова помощ; паралелна работа с биологичните родители за вземане на информирано решение за бъдещето на техните деца.

Основните дейности по услугата включват:

- информационни кампании;
- обучение на кандидатите за приемни родители;
- проучване и оценка на кандидатите за приемни родители;
- подкрепа на приемното семейство в процеса на опознаване и напасване с детето;
- подкрепа на приемното семейство в процеса на полагане на грижи за дете, настанено при тях;
- наблюдение на грижата;
- супервизия и допълнително обучение;
- групи за взаимопомощ.

ИСДП – София развива услугата “Приемна грижа” на територията на общините Шумен, Велики Преслав, Върбица, Смядово, Венец и Хитрино.

5.2.9. Дневен център за деца с увреждания със седмична грижа

Дневния център е разкрит през 2010 г. с капацитет 10 места. От 01.07.2015 г. капацитетът на центъра е увеличен на 25 места.

Помещава се в сградата на Дом за деца с умствена изостаналост, с. Васил Друмев, като за целта са ремонтирани и приспособени помещения.

Предоставя седмична грижа. Дневния център е държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на Община Шумен и се управлява от Кмета на общината.

Целите на ръководството и работещите са: качествена социална услуга, предоставена от квалифицирани специалисти, съобразена с критериите и стандартите за услуги в

общността; подобряване на материалната база; прилагане на нови алтернативни форми на социални услуги; превенция на изоставянето чрез консултиране на семейства, предоставяйки им услуги в общността.

Услугите, които се предлагат в дневния център са: социално консултиране; психологическо консултиране; седмична грижа; рехабилитация /двигателна и речево-говорна/; музико и арт терапия; обучение в полезни умения за независим живот; трудотерапия; интегрирано образование и обучение.

5.2.10. Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания

Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания /1 и 2/

В община Шумен функционират два Центъра за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания с капацитет 10 и 15 места в гр. Шумен, в сградата на Дом за деца, лишени от родителска грижа “Детелина”.

ЦНСТДМБУ е държавно делегирана дейност, социална услуга от резидентен тип. Предоставя подслон и ежедневни грижи в среда, близка до семейната за деца, изведени от специализирани институции или в риск. Услугите се управляват от Кмета на община Шумен.

Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания

По Проект “Слънчево детство”, финансиран по ОП “Развитие на човешките ресурси” е разкрит ЦНСТДМБУ с капацитет 12 места. Помещава се в гр. Шумен, на ул. “Иван Рилски” №2. Центърът се финансира по оперативната програма в изпълнение на проект “Детство за всички” до 18.10.2015 г., след което ще бъде финансиран като държавно делегирана дейност, за което общинска администрация е предприела необходимите действия.

5.2.11. Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания

По Проект “Слънчево детство”, финансиран по ОП “Развитие на човешките ресурси” са разкрити два ЦНСТДМСУ с капацитет по 12 места всеки и по 2 места за спешно настаняване на деца от общността. Помещават се в гр. Шумен, кв. Тракия. Центровете се финансират по оперативната програма в изпълнение на проект “Детство за всички” до 18.10.2015 г., след което ще бъдат финансирани като държавно делегирана дейност, за което общинска администрация е предприела необходимите действия.

Център за настаняване от семеен тип е социална услуга от резидентен тип, която създава условия за отглеждане и възпитание на деца в среда, близка до семейната. Малкият капацитет на услугата позволява индивидуална грижа, което допринася за формиране на умения за самостоятелен живот.

5.2.12. Кризисен център за деца

Кризисния център е комплекс от социални услуги за деца, пострадали от насилие, трафик или друга форма на експлоатация, които се предоставят за срок до 6 месеца; оказване на индивидуална подкрепа, задоволяване на ежедневните потребности и правно консултиране или социално-психологическа помощ; мобилна работа за кризисна интервенция.

Кризисния център е с капацитет 10 места, помещава се в гр. Шумен, ул. “Възрожденец” №17. Центъра е държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на Община Шумен и се управлява от Кмета на общината.

5.2.13. Семейно-консултативен център

Семейно-консултативния център е нова форма на социална услуга, предоставяща мобилна работа с цел идентифициране на рискови семейства и деца; превенция, социална подкрепа, посредничество, придружаване и консултиране; здравни консултации, вкл. посредничество за допълване на пропуснати имунизации на децата; здравно и сексуално образование; семейно планиране; подкрепа за осигуряване на проследена бременност.

Разкрита е през 2011 г. по Проект “Семейство за всяко дете”, финансиран от Уницеф – България.

СКЦ работи на територията на общините Шумен, Венец (с разкрит филиал) и Хитрино.

Услугите в СКЦ се предоставят от мултидисциплинарен екип. Основен фокус на работа на екипа на центъра са малките деца и семейства в риск от уязвими общности. Целите на услугата СКЦ са насочени преди всичко към превенция на изоставянето и подкрепа към семействата за подобряване на грижите за децата. Новото при реализиране на услугата е засилената мобилна работа, целяща обхващане на най-уязвимите общности и групи, живеещи в обособени квартали или в изолирани населени места в общината и областта.

5.2.14. Общностен център за деца и семейства

По Проект “Бъдеще за всички”, финансиран от Международната банка за възстановяване и развитие, е разкрит Общностен център за деца и семейства в гр. Шумен.

Основната цел на Проекта е превенция на социалното изключване и намаляване на бедността сред децата чрез инвестиции за ранно детско развитие.

Проектът включва дейности, насочени към създаване на интегрирани услуги (социални, здравни, образователни) за деца от 0 до 7 години и техните родители, а именно:

- Услуги за деца от 0 до 3 г. и техните родители: Формиране и развитие на родителски умения; Ранна интервенция на уврежданията чрез създаване на Център за ранна интервенция на уврежданията; Семейно консултиране и подкрепа; Здравна консултация за деца; Семейен център;
- Услуги за деца от 3 до 7 г. и техните родители: Семейно консултиране и подкрепа, Здравна консултация за деца, Семейен център, Допълнителна подготовка за равен старт в училище, Индивидуална педагогическа подкрепа за деца с увреждания;
- Интеграция на децата в детските градини и в предучилищните групи/класове;
- Мониторинг на готовността за обучение.

Предвижданите услуги надграждат дейностите, извършвани от Община Шумен в последните години, насочени към превенция на изоставянето на деца, превенция на отпадането от училище, подкрепа на родителите при отглеждането и възпитанието на децата от рисковите групи.

5.2.15. Домашен социален патронаж

Домашния социален патронаж е форма на социална услуга в общността. Той осигурява комплекс от социални услуги, предоставяни от специалисти по домовете на потребителите, свързани с доставка на храна, поддържане на лична хигиена и хигиена на жилищните помещения, помощни дейности при уреждане на здравни, социални и административни услуги.

Финансирането на социалния патронаж се осигурява от бюджета на Община Шумен.

Ползватели на услугата са лица в надтрудоспособна възраст, както и лица с трайно намалена работоспособност над 71 на сто, определена от ТЕЛК/НЕЛК, които не са в състояние сами да организират и задоволяват основните си жизнени потребности и нямат близки, или близките им са възпрепятствани да се грижат за тях.

Капацитетът на социалния патронаж е 200 места в гр. Шумен и 200 места в селата на общината. Запълнен е изцяло през последните години.

Целта на социалния патронаж е задоволяване на: основни жизнени потребности; здравни потребности; информационни потребности; потребности от решаване на социални и административни проблеми; потребност от социални контакти; потребност от организиране на свободното време в дома и извън него.

Услугите, които предоставят работещите са: предоставяне на храна в дома; консултиране; терапия; ориентиране; информироване и обучение; работа на терен; помощ в домакинството.

5.2.16. Обществена трапезария

Обществената трапезария е социална услуга в общността, насочена към задоволяване на основните жизнени потребности от прехрана, на лица изпаднали в безпомощност, изразяваща се в предоставяне на безплатна храна за хора, които не са в състояние сами или с помощта на близки да си я осигуряват.

Обществената трапезария се помещава на ул. "Васил Левски" №4. Помещенията, предназначени за услугата са общинска собственост, със сравнително добри материално-битови условия.

Социалната услуга се финансира от общинския бюджет и по проекти и осигурява топъл обяд за 90 лица и деца в нужда от община Шумен.

5.2.17. Клубове на пенсионера и инвалида

На територията на община Шумен са разкрити 36 Клубове на пенсионера, 1 Клуб на инвалида и 1 Клуб на военноинвалида. Разположени са на територията на цялата община.

Клубовете са форма на социална услуга в общността, която цели ограничаване на социалната изолация на възрастните хора, подпомагане на създаването и развитието на социални контакти, подкрепа за развитие на творческите изяви на хората от третата възраст.

Клубовете на пенсионера се финансират от общинския бюджет, като се осигуряват и възнаграждения на назначени специалисти, които оказват помощ при осъществяване на клубните дейности.

6. Оценка на ресурсите за развитие на социални услуги в община Шумен

6.1. Анализ на човешките ресурси за предоставяне на услуги

6.1.1. Анализ на човешките ресурси за управление на социалната сфера в Община Шумен

В структурата на общинска администрация – Шумен управлението на социалните услуги е възложено на Дирекция „Социална политика и здравеопазване”.

Ръководният персонал на дирекцията включва Заместник кмет по „Социална политика и здравеопазване” и Директор на Дирекция „Социална политика и здравеопазване”.

Експертният състав включва:

- Главен експерт „Социална политика”;
- Главен експерт „Социална политика и координация с Бюро по труда”
- Старши експерт „Социална политика”;
- Младши експерт „Социална политика”;
- Главен специалист „Жилищно настаняване”.

Специалистите, работещи в дирекцията имат дългогодишен опит в социалната сфера и участват в обучения за повишаване на квалификацията.

В Дирекция СПЗ основно се изпълняват следните дейности: контрол и методическа помощ на дейността на социалните структури; планиране и предложения за развиване на социалната политика в общината; действия по планиране и разкриване на нови социални услуги; изготвяне и реализиране на проекти в сферата на социалните услуги и заетостта; картотекиране на нуждаещи се граждани от жилища и жилищно настаняване.

Предвид големия брой социални услуги на територията на община Шумен, броят и квалификацията на специалистите, работещи в Дирекция „Социална политика и здравеопазване” гарантират оптимално разпределение на задачите и отговорностите.

6.1.2. Персонал за предоставяне на социални услуги

Персонала в социалните структури на територията на община Шумен отговаря по численост и видове длъжности на утвърдената от Министъра на труда и социалната политика Методика за определяне длъжностите на персонала в специализираните институции и социалните услуги в общността.

Освен щатните длъжности, в някои от структурите има допълнително назначен персонал по Национални програми за заетост, по проекти, финансирани от Европейския съюз и по договори за доброволчество.

В социалните структури има разработена Система за повишаване квалификацията на персонала и работещите участват в обучения, съобразно заложеното в системата и възможностите на бюджета на структурата.

Ежегодно се извършва и оценка на изпълнението на задачите на работещите в социалната сфера, съгласно чл. 41, ал.5 от Правилника за прилагане на Закона за социалното подпомагане.

Анализът показва, че числеността, видовете длъжности и опита на персонала на социалните структури на територията на община Шумен осигуряват предоставяне на качествени социални услуги, съобразени с нормативните изисквания.

6.2. Финансов анализ на дейностите на община Шумен

Макрорамката на бюджет 2015 г. на Община Шумен е в размер 55 618 052 лв. и има следните параметри:

I. По прихода 57 933 217 лв.

1.1. Приходи с държавен характер 33 647 287 лв.

1.1.1. Обща субсидия за делег. държавни дейности 28 737 261 лв.

1.1.2. Преходен остатък 4 910 026 лв.

1.2. Приходи с местен характер 24 285 930 лв.

1.2.1. Имуществени данъци 7 885 000 лв.

1.2.2. Неданъчни приходи 15 450 346 лв.

в т.ч.:

такса битови отпадъци 6 500 000 лв.

1.2.3. Взаимоотношения с ЦБ 3 766 700 лв.

в т.ч.:

обща изравнителна субсидия 2 589 000 лв.

зимно поддържане и снегочистиване 168 800 лв.

целева субс. за КР за финанс. на местни д/сти 1 008 900 лв.

от тях: за изграждане на общ. пътища 418 900 лв.

други обекти 590 000 лв.

1.2.4. Трансфери - 600 000 лв.

1.2.5. Операции с финансови активи и пасиви - 2 803 570 лв.

1.2.6. Временни безлихвени заеми - 1 000 000 лв.

1.2.7. Преходен остатък 1 587 454 лв.

II. По разхода 57 933 217 лв.

2.1. Разходи за делег. от държавата дейности 33 647 287 лв.

2.2. Разходи за делег. от държавата д/сти, дофин.

с общински приходи 2 159 610 лв.

2.3. Разходи за местни дейности 22 126 320 лв.

От разходите за делегирани от държавата дейности в размер 33 647 287 лв., за функция "Социални грижи" са определени средства в размер на 3 709 148 лв.

Социални услуги, които се финансират от общинския бюджет са структурите Домашен социален патронаж, Обществена трапезария и Клубове на пенсионера и инвалида. От предвидените разходи за местни дейности в общ размер 22 126 320 лв., разходите за Функция "Социални грижи" са в размер 535 000 лв.

7. Заключение и препоръки

7.2. Изводи за наличните социални услуги

7.1.1. Общи изводи за състоянието на социалните услуги в община Шумен:

- Социалните услуги в общността представляват 82 % от всички социални услуги на територията на община Шумен. Намаляващия дял на специализираните институции е показател за адекватна социална политика на ръководството на Община Шумен и е гарант за успешно провеждане на процеса по деинституционализация в община Шумен.

- Териториалното разпределение на социалните услуги в общността в община Шумен е неравномерно. Голяма част от услугите в общността са базирани в гр. Шумен, което затруднява достъпа до тях на жителите от малките населени места на общината. През последните пет години е силно развита мобилната работа, което компенсира неравномерното разпределение на услугите.

- На територията на общината е добре развита резидентната грижа за деца.
- Функциониращите социални услуги в общността и програмите за заетост реализират дейности по превенция на риска от социално изключване. Необходимо е да се доразвие работата с родителите на деца с увреждания, свързана с помощ и подкрепа в отглеждането.
- Видовете социални услуги са насочени както към децата и техните родители, така и към възрастните хора от общината. Равно е и съотношението на услуги, насочени към деца и възрастни хора с увреждания, спрямо тези за деца и възрастни без увреждания.

7.1.2. Изводи за услугите за деца:

- Разкритите услуги в общността за деца са 83 % от всички услуги за деца на територията на общината. Видовете услуги създават възможност за задоволяване потребностите на идентифицираните целеви групи. Необходимо е да продължи предоставянето на социални услуги от резидентен тип, при които се създават условия за живот в среда, близка до семейната за ограничен брой деца и се гарантира индивидуалната грижа за ползвателите.
- Наличните услуги покриват изцяло потребителите от отделните населени места в общината, чрез мобилната работа на услугите Приемна грижа, Център за обществена подкрепа, Семейно-консултативен център.
- Услугите за деца предоставят качествени грижи, но имат малък капацитет и съответно по-малък брой специалисти, които работят индивидуално с децата.
- Процеса по деинституционализация на децата протича успешно в двете специализирани институции за деца на територията на община Шумен, които ще бъдат закрити в съвсем кратки срокове.

Дефицити в услугите за деца се установяват в липсата на достатъчно услуги по: работа с родители на деца с увреждания в подкрепа на уменията за отглеждането на децата и адекватното възприемане на проблема; програми, осигуряващи асистенти за децата с увреждания, чрез които се подпомага професионалната реализация на родителите, развиват се умения у децата за преодоляване на различията, породени вследствие на увреждането.

7.1.3. Изводи за услугите за възрастни и стари хора:

- Услугите в общността за възрастни хора с увреждания са добре развити в гр. Шумен, но са с недостатъчен капацитет. Такива услуги липсват в малките населени места на общината, а стават все по-нужни предвид нарастване заболяемостта и застаряване на населението.
- Дефицитите на територията на цялата община за тази целева група се изразяват в голяма степен в липсата на услуги „Социален асистент” и „Домашен помощник”.
- Има необходимост от разкриване на социални услуги от резидентен тип за лица с умствена изостаналост и лица с деменция, които да осигурят индивидуални грижи за лицата и да подпомогнат социалната им интеграция.
- Липсват достатъчно услуги от резидентен тип за стари хора, които да осигурят включваща, преодоляваща изолацията и стимулираща инициативността среда, съобразена със специфичните потребности на възрастните хора и превенция на институционализацията.

7.2.Препоръки

7.2.1. Общи препоръки към развитието на социалните услуги в община Шумен:

За гарантиране на индивидуалната подкрепа за лицата от рисковите групи, е необходимо да продължи развитието на услугите в общността. Препоръчително е да се подпомогне достъпа на лицата с увреждания и лицата от малките населени места на общината до услугите. Да се гарантира устойчивост на разкритите услуги чрез финансиране по програми, проекти и дарителски инициативи.

7.2.2. Конкретни препоръки за развитието на услугите:

За деца и семейства с деца в риск:

Увеличаване капацитета на Център за обществена подкрепа на 120 места.

Увеличаване капацитета на Дневен център за деца и възрастни хора с увреждания с 12 места.

Разкриване на Център “Спешен прием” /Кризисен център/ като държавно делегирана дейност.

Увеличаване капацитета на Дневен център за деца с увреждания със седмична грижа на 30 места.

Реализиране на програми за осигуряване на социални асистенти, домашни помощници и лични асистенти за деца с увреждания.

Развитие на дейността на Общински здравен център за подкрепа на децата с увреждания.

Да бъде създаден контролен орган в Община Шумен, който да наблюдава изпълнението на тези социални дейности и тяхното качество.

За пълнолетни лица и хора с увреждания:

Разкриване на Център за временно настаняване с регионално значение за лица в риск: лица без дом, лица в неравностойно социално положение, лица без доходи.

Разкриване на Дневен център за възрастни хора с увреждания в с. Друмево, който да обслужва и потребители от селата Вехтово, Ветрище, Кладенец, Костена река и Овчарово.

Разкриване на Центрове за настаняване от семеен тип за възрастни хора с умствена изостаналост и лица с деменция – 2 бр. с капацитет 12 места всеки.

Разкриване на Защитено жилище за лица с умствена изостаналост – 1 бр. с капацитет 8 места.

Предоставяне на транспортна услуга „От врата до врата” за лица с увреждания, при която се осигурява срещу заплащане специализиран транспорт.

Реализиране на програми за осигуряване на социални асистенти, лични асистенти и домашни помощници за пълнолетни лица и лица с увреждания.

За стари хора:

Разкриване на Център за настаняване от семеен тип за стари хора в гр. Шумен с капацитет 12 места.

Разкриване на Дневен център за стари хора в гр. Шумен с капацитет 30 места.

Анализ на потребностите от социални услуги в община Шумен

юли 2015 г.

Разкриване на Дневен център за стари хора в с. Панайот Волов, в който да се предоставят социални услуги на лица в пенсионна възраст и от селата Белокопитово и Лозево с капацитет 30 места.

Реализиране на програми за осигуряване на социални асистенти и домашни помощници за възрастни хора.

Кандидатстване по програми за осигуряване на средства за окончателното пребазиране на Дом за стари хора.